ZVONA

MJESEČNIK ZA KRŠĆANSKU KULTURU

BROJ 2/509

CIJENA 7 KN

OŽUJAK 2018. - RIJEKA

GODINA IZLAŽENJA LVI.

IŠČEKIVANJE USKRSA U UKRAJINI

Riječka nadbiskupija priprema se za tradicionalno godišnje hodočašće, a ove godine odredište je Ukrajina. Hodočasnici će od 24. lipnja do 1. srpnja posjetiti kraljevske gradove Kijev i Lavov te najveće ukrajinsko marijansko svetište Zarvanytsya.

Donosimo stoga fotografiju iz publikacije Ukrajinske grkokatoličke Crkve, izdanu 2013. godine u povodu 1025. obljetnice kršćanstva u Ukrajini. Ona svjedoči o dugoj tradiciji vjere i vjerskih običaja, među koje spada i ukrašavanje pisanica. Ukrajinci razlikuju dvije vrste pisanica. „Pysanka“ su neprokuhana, uglavnom isušena, ukrasna jaja koja nakon marljivog ukrašavanja postaju pravo umjetničko remek djelo. Tvrdo kuhana jaja koja vjernici nose na blagoslov i blaguju za Uskrs skromnije su ukrašena i obično su jednobojna, a nazivaju ih „krashanka“. Najveća pisanica na svijetu djelo je ukrajinske manjine u kanadskom gradu Vegrevilleu, a postavljena je 1975. godine u gradskome parku.

Simbolika uskrsnih pisanica univerzalna je i ocrtava vjeru u uskrsnuće. Jaje unutar ljuske sadrži novi život koji se rađa probijanjem ljuske. Jaje je, stoga, simbol Isusova napuštanja groba i uskrsnuća. Crvena boja pisanica simbolizira Isusovu krv, koju je prolio kao žrtvu za otkupljenje ljudskog roda. I znakovi na pisanicama imaju svoje simbolično značenje: krug oko jajeta predstavlja vječnost, točkice su Marijine suze, dok je trokut simbol Presvetog Trojstva.

Posljednjih godina Uskrs u Ukrajini ima još jedno simboličko značenje: u iščekivanju najvećeg kršćanskog blagdana Uskrsa, Ukrajinci očekuju i nacionalno uskrsnuće, novi život u miru i zajedništvu.

Poruka riječkog nadbiskupa i metropolita mons. dr. Ivana Devčića za Uskrs

Bez moralnog nema ni tjelesnog uskrsnuća

Korizmeno-uskrsna poruka gospićko-senjskog biskupa mons. Zdenka Križića

Čisto srce stvori mi Bože i duh postojan obnovi u meni

Sadržaj:

Uskrsna poruka riječkog nadbiskupa mons. dr. Ivana Devčića
Bez moralnog nema ni tjelesnog uskrsnuća *2-3*

Korizmeno-uskrsna poruka gospićko-senjskog biskupa mons. Zdenka Križića
„Čisto srce stvori mi Bože i duh postojan obnovi u meni“ (Ps 51,12) *4-5*

Simpozij o stotoj obljetnici salezijanske zajednice i 25 godina djelovanja Salezijanske klasične gimnazije u Rijeci *6-7*

Mons. Matičić: Costantini - utemeljitelj suvremene Katoličke Crkve u Kini *8-9*

Caritas
Žene beskućnice – nevidljive (u) društvu *10*
Caritasova kuhinja u Čabru *11*

Iz povijesne riznice
Tajna kastavske Crekvine *12-13*

20. obljetnica proglašenja blaženim Alojzija Stepinca
Crveni cvijet mučeništva *14*
Stepinčevo u Rijeci i Jelenju *15*

Medicinski kutak
Proljeće u prehrani *16*

Crkvena glazba
Vazmeno trodnevlje – prijedlog pjesama *17*

Misijski horizont
Jedan dječji rad za jedan dječji obrok u Boliviji *18*

Govorim hrvatski
Fanjo Glavinić i uređenje „razštarkanoga“ jezika *19*

Gospićko-senjska biskupija *20-21*

Svjetski dan bolesnika u Rijeci *22-23*

Riječka nadbiskupija *24-26*

Naši pokojni
Alojzije Kukec - lički pop *27*

Vrijedno otkriće u dominikanskom samostanu u Rijeci *28*

Poruka riječkog nadbiskupa i metropolita mons. dr. Ivana Devčića za Uskrs 2018.

Bez moralnog nema ni tjelesnog uskrsnuća

Osim sv. Luke i susreta u Emausu, i drugi evanđelisti donose izvješća o susretima s uskrslim Gospodinom u raznim prigodama. A svima je zajedničko da ne shvaćaju Isusovo uskrsnuće u simboličnom smislu nego kao njegovu stvarnu pobjedu nad smrću u što je uključeno i njegovo tijelo koje je uskrsnućem preobraženo, ali zbog toga nije izgubilo svoj identitet.

Draga braćo i sestre!

1. Na uskrsni blagdan slavimo Isusovo uskrsnuće od mrtvih treći dan nakon što je umro radi nas i našega spasenja na križu. Iako je Isus svoje učenike pripravljao na to da će biti uhićen i raspet na križu i potom treći dan uskrsnuti, oni su ipak bili zatečeni najprije njegovim uhićenjem i nasilnom smrću, a zatim još više njegovim uskrsnućem treći dan nakon što je njegovo tijelo bilo položeno u grob. O toj njihovoj zbunjenosti i zaprepaštenosti svjedoči nam, između ostaloga, sv. Luka u prispodobi o dvojici Isusovih učenika koji su prvoga dana u tjednu, razgovarajući i raspravljajući međusobno, putovali iz Jeruzalema u Emaus. Na putu im se pridružio uskrsli Isus, „ali prepoznati ga – bijaše uskraćeno njihovim očima“ (Lk 24, 16). Na njegovo pitanje o čemu to razgovaraju, „oni se snuždeno zaustave te mu jedan od njih, imenom Kleofa, odgovori: ‘Zar si ti jedini stranac u Jeruzalemu, te ne znaš što se u njemu dogodilo ovih dana?’“ (Lk 24, 18). A na Isusov upit što se to dogodilo, obojica mu uzvrate: „Pa ono s Isusom Nazarećaninom, koji bijaše prorok – silan na djelu i na riječi pred Bogom i svim narodom: kako su ga glavari svećenički i vijećnici naši predali da bude osuđen na smrt te ga razapeli. A mi se nadasmo da je on onaj koji ima otkupiti Izraela“ (Lk 24, 19-21). Zatim su mu ispripovjedili da se to zbilo prije tri dana te kako su u praskozorje trećeg dana neke žene među njima išle obići njegov grob i našle ga praznoga, no anđeli su im se ukazali i priopćili im da je on živ. Tako su, zajedno hodeći, stigli do Emausa gdje je Isus prihvatio njihov poziv i zaustavio se na večeri s njima u njihovoj kući. Tu je, dok je bio za stolom, uzeo kruh, blagoslovio, razlomio i dao im ga, a njima se u taj tren otvoriše oči te ga prepoznaše i zamoliše neka ostane s njima.

2. To je jedno od izvješća o Isusovu uskrsnuća u evanđeljima. Osim sv. Luke, i drugi evanđelisti izvješćuju o susretima s uskrslim Gospodinom u raznim prigodama. A svima je zajedničko da ne shvaćaju Isusovo uskrsnuće u simboličnom smislu nego kao njegovu stvarnu pobjedu nad smrću u što je uključeno i njegovo tijelo koje je uskrsnućem preobraženo, ali zbog toga nije izgubilo svoj identitet. Upravo je to omogućilo učenicima uskrslog Isusa prepoznati kao onoga kojega su poznavali dok je bio među njima. Doduše, za to im nisu bile dovoljne samo naravne, tjelesne oči, nego im je bilo potrebno i nadnaravno prosvjetljenje, tj. svjetlo vjere, koje im je uskrsnuli Gospodin podario kako bi ga mogli prepoznati i povjerovati da je on živ i da je doista onaj kojega su prije nje-

ZVONA
MJESEČNIK ZA KRŠĆANSKU KULTURU

Izdavač: RIJEČKA NADBISKUPIJA I GOSPIĆKO SENJSKA BISKUPIJA; **Uređuje:** Helena Anušić; **Tehnička priprema:** Danijel Delonga; **Grafička priprema:** Alen Čar - Slim; **Tisak:** TISKARA ŠULJIĆ, Viškovo; **Uprava:** Ul. Ivana Pavla II. br. 1, 51000 Rijeka; **tel:** 385 51 581 200; **Uredništvo: tel:** 385 51 651 006, fax: 581 221; **e-mail:** mjesecnik-zvona@ri.t-com.hr; **Žiro račun:** Nadbiskupija riječka mjesečnik Zvona, ERSTE BANKA, HR 4124020061100122753; **Broj računa za uplate iz inozemstva**: ERSTE & STEIERMAERKISCHE BANK IBAN: HR 4124020061100122753; **Cijena:** 7 kn; **Godišnja pretplata:** 100 kn; **Naslovnica:** Uskrs u Ukrajini

Susret s Isusom u Emausu. Triptih u blagovaonici bogoslovnog sjemeništu Ivan Pavao II. u Rijeci.

Dok uskrsnuće nakon fizičke smrti znači po Božjoj milosti ustati na posve novi, vječni život s preobraženim tijelom i dušom očišćenom od svake ljage grijeha, moralno se uskrsnuće događa usred ovoga života tako što spoznajemo svoju grešnost, priznajemo je pred Bogom i jedni pred drugima sa svom odlučnošću da počnemo novi život u skladu s Božjim zapovijedima i zakonima.

gove smrti poznavali i išli za njim. Istovremeno im je bilo dano spoznati da će slično uskrsnuti i svi oni koji budu vjerovali Isusovim riječima: „Ja sam uskrsnuće i život: tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će“ (Iv 11, 25). Zbog toga Crkva od svojih početaka, a njezini su početci upravo neraskidivo vezani za Isusovo uskrsnuće od mrtvih, ispovijeda vjeru u uskrsnuće tijela. Neraskidivu povezanost našeg uskrsnuća od mrtvih s Isusovim i njegova s našim sveti je Pavao izrazio poznatim riječima: „Ako mrtvi ne uskrsavaju, ni Krist nije uskrsnuo. A ako Krist nije uskrsnuo, uzaludna je vjera vaša, još ste u grijesima“ (1 Kor 15, 16-17). U tom je smislu Crkva od samih početaka vjerovala ne samo da je Isus treći dan uskrsnuo nego da on hoće i može i nas, sa svom našom duhovnom i tjelesnom stvarnošću, nakon smrti uskrisiti i preobraziti. Stoga nam je svaki Uskrs prilika i povod da se ispitamo vjerujemo li doista u uskrsnuće tijela i u život vječni u Kristu i po Kristu.

3. No, osim uskrsnuća poslije tjelesne smrti, postoji i uskrsnuće usred ovog zemaljskog života. U tom smislu otac dvojice sinova u Lukinoj prispodobi o izgubljenom i nađenom sinu zapovijeda slugama kad mu se izgubljeni sin vratio: „Brzo iznesite haljinu najljepšu i obucite ga! Stavite mu prsten na ruku i obuću na noge! Tele ugojeno dovedite i zakoljite, pa da se pogostimo i proveselimo jer mi sin ovaj bijaše mrtav i oživje, izgubljen bijaše i nađe se!“ (Lk 15, 22-24). Isto ponavlja i starijem sinu koji negoduje zbog toga što je otac tako svečano dočekao mlađeg sina koji je bio napustio očinsku kuću i svoj dio baštine potratio živeći razvratno, završivši na kraju kao čuvar svinja (Lk 15, 13; 15-16). Grijeh i krivica mlađeg sina zaslijepljuju oči duha starijemu sinu tako da on više nije u stanju vidjeti da je onaj kome je otac oprostio i priznao ga unatoč njegovim grijesima svojim sinom, također i njegov brat kojemu i on mora oprostiti. Budući da na to nije spreman, ostaje izvan očeve kuće, iako je cijelo vrijeme bio s ocem i vjerno mu služio. To znači da nas nespremnost na oproštenje uvreda drugima isključuje iz zajedništva s Bogom, a pokajanje nas ponovno vraća u njegov očinski zagrljaj.

4. Na primjeru ove dvojice sinova istog oca Isus nam pokazuje što znači moralno propasti i kako ponovno možemo uskrsnuti. Dok uskrsnuće nakon fizičke smrti znači po Božjoj milosti ustati na posve novi, vječni život s preobraženim tijelom i dušom očišćenom od svake ljage grijeha, moralno se uskrsnuće događa usred ovoga života tako što spoznajemo svoju grešnost, priznajemo je pred Bogom i jedni pred drugima sa svom odlučnošću da počnemo novi život u skladu s Božjim zapovijedima i zakonima. Mlađeg sina njegov otac, koji je zapravo slika Boga Oca, naziva mrtvim, iako je fizički živ. To znači da je u Isusovim očima čovjek koji se udaljuje od Boga i ne poštuje njegove zapovijedi sličan živom mrtvacu. Ali kao što će Bog na kraju vremena uskrisiti na novi život one koji su fizički umrli, tako on već sada, u ovom životu, želi uskrisiti na novi život u ovom tijelu i svijetu one koji su mrtvi zbog nepoštivanja zapovijedi koje nam on daje, ne da bi nas sputavao nego da bismo, poštujući ih, išli putem života, a ne smrti. U tom smislu u knjizi *Ponovljeni zakon* Bog se obraća izraelskom narodu: „Danas preda te stavljam život i sreću, smrt i nesreću. Ako poslušaš zapovijedi Gospoda, Boga svoga, koje ti danas dajem – ako ih poslušaš ljubeći Gospoda, Boga svoga, hodeći njegovim putovima, vršeći njegove zapovijedi, njegove zakone i njegove uredbe, živjet ćeš, i razmnožit će te Gospod, Bog tvoj, i blagoslovit će te /…/. Ali ako se srce tvoje odvrati i ne poslušaš, nego zastraniš i budeš se klanjao drugim bogovima i njima iskazivao štovanje, ja vam danas izjavljujem da ćete zaista propasti.“ (Pnz 30, 15-18).

5. To što je Bog po Mojsiju poručio izraelskom narodu, danas poručuje nama i svim narodima kugle zemaljske. On nas putem Crkve, kojoj je povjerio svoju riječ, ali i posredstvom savjesti svakog čovjeka, očinski upozorava i opominje na pogubnost nepoštivanja zakona koje je on stvaranjem usadio u prirodu i u ljudske savjesti. A, osim toga, on nam ih je i posebno objavio po prorocima te na koncu po Isusu Kristu, svojoj utjelovljenoj Riječi, o čemu pisac Poslanice Hebrejima kaže: „Više puta i na više načina Bog nekoć govoraše ocima po prorocima, konačno, u ove dane, progovori nam u Sinu“ (Heb 1, 1). A da je Isus doista Božji Sin i da je istinito to što nam je govorio, na nenadmašiv je način potvrđeno upravo njegovim uskrsnućem od mrtvih treći dan nakon što je bio položen u grob. Uskrsnuće je verifikacija, odnosno potvrda istinitosti Isusovih riječi i njegova nauka. On je došao k nama i postao jedan od nas da bi nas poučio kako se Božji zakoni poštuju i Božja volja sluša i izvršava, opominjući nas također da nas neposluh vodi u smrt, a posluh u život. Stoga, povjerovati Isusovoj riječi i poštivati Božje zakone usađene u prirodu i u našu savjest, a ne kršiti ih, znači moralno uskrsnuti iz smrti na novi život. Upravo je to jamstvo i za konačno uskrsnuće od mrtvih koje je Isusu, zbog njegove poslušnosti nebeskom Ocu, već palo u dio. A i nama će ako budemo od njega učili i živjeli slijedeći njegov nauk i primjer.

Uz molitvu da to tako bude, da svaki čovjek već ovdje doživi moralno uskrsnuće, a na koncu vremena i tjelesno uskrsnuće na život vječni u Bogu, na koji je Isus već uskrsnuo, želim svima sretan i blagoslovljen Uskrs, blagdan Isusove pobjede nad smrću, kojom je i nas oslobodio iz njezinih okova.

Ivan Devčić, nadbiskup

Korizmeno-uskrsna poruka gospićko-senjskog biskupa mons. Zdenka Križića

Čisto srce stvori mi Bože i duh postojan obnovi u meni (Ps 51,12)

Najefikasnija sredstava za jačanje našeg duha su molitva i djela ljubavi prema svima, a napose prema siromašnima i ljudima patnje. Ne dopustimo da nam korizma bude siromašna ovim vrjednotama.

Draga braćo i sestre!

Bog nas u milosno korizmeno vrijeme, kao pripravu za najveći kršćanski blagdan Uskrs, poziva da mu se više otvorimo kako bi nas ispunio svojim božanskim životom te naš duh osnažio u borbi s protivštinama života koje se ne mogu izbjeći. One su naša trajna kušnja ali i trajna prijetnja da nam život učine tjeskobnim i nesretnim.

Za mudrog Joba čovjekov život na zemlji je borba, rat (usp. 7,1). U toj borbi nitko ne pobjeđuje uvijek. Bude i puno poraza i izgubljenih bitaka. Svaki poraz donosi mogućnost da se izgubi nada, da se završi u razočaranjima i klonućima. Bez jakog duha nema uspjeha u životu. Svi znamo što znači kada se za nekoga kaže da je klonuo duhom. Time se hoće reći da je osoba upala u prazninu života, u tjeskobu, u beznađe. Život joj je u tami iz koje ne vidi izlaz. A izlaza uvijek ima.

U Bibliji je „duh“ (čovjekov duh, po kojemu je čovjek slika Božja) na neki način sinonim za život. Bez snage duha čovjek nema pravog života, to je onda više vegetiranje nego život. U mnogim našim krajevima ljudi se pozdravljaju s pitanjem: „Je si li živ?“ Vidi čovjeka koji se kreće, radi i onda ga pita, „je si li živ?“ Ništa čudno! Čovjek može raditi, kretati se, trčati, ali ne znači da je pun života. Može biti itekako prazan. Sveti Jakov ustvrđuje da je „tijelo bez duha mrtvo“ (2,26), bez obzira što se to tijelo kreće. Kad Psalmist kaže: „Duh moj već zamire u meni“ (143,4), ne želi reći da on fizički umire, nego želi istaknuti da je u njemu nestalo radosti, zadovoljstva, mira, sreće. Mudrac u knjizi Izreka navodi da „neveseo duh suši kosti“ (17,22). Bez radosti čovjek postaje suha grana. Ona, doduše, može biti još spojena sa stablom ali kroz nju ne struje životni sokovi, u njoj nema života. Isti mudrac ustvrđuje: „Kada je čovjek bolestan, njegov ga duh podiže“ (18,14). Želi reći da čovjek i u bolesti, ako je u njemu zdrav i jak duh, nije nesretan, nije bez života, jači je i od bolesti. Na drugom mjestu iznosi da je zdrav duh „svjetiljka životu“ (20,27). Sa zdravim duhom čovjek dobro vidi, dobro vrjednuje, ima ispravne kriterije, a onda ima i dobar životni smjer.

Međutim, čovjekov duh može se i pokvariti, izopačiti, a zbog toga onda čovjekov život i njegovo ponašanje postaju nastrani. Problem je što osoba, klizeći prema tome, sve manje to primjećuje. Ponašanje joj postaje sve čudnije, ali ona to ne uočava jer joj iskvaren duh ne daje više dovoljno svijetla. Ona je u tami. Osoba iskvarenog duha postaje nesposobna za ispit savjesti. Psalmista kaže: „Razmišljam noću u srcu, mislim, i duh moj ispituje“(77,7). Bez zdravog duha osoba se ne ispituje niti provjerava svoje stanje. Ne postavlja u pitanje svoje ponašanje jer je za to nesposobna. I to stoga, što osoba svoj duh pomalo formira u skladu sa svojom praksom. Kako tko živi, tako i razmišlja. Ili, kako reče veliki mislilac Pascal: „Kada netko ne živi ono što vjeruje, onda počinje vjerovati ono što živi.“ Kada se duh iskvari, onda se i loše stvari vide kao dobre. Biblija stalno na to upozorava. U Starom zavjetu to posebno čine proroci. Oni govore da čovjekov duh može postati „vrtoglavi duh“ (Iz 19,14), „obamrli duh“ (Iz 29,10; Rim 11,8), „zabludjeli duh“ (Iz 29,24), „pobješnjeli duh“ (Dn 5,20).

Prorok Hošea govori o „duhu razvratnosti“ (4,12) i „duhu bluda“ (5,4), a prorok Zaharija o „duhu nečistoće“ (13,2). Ovo se ne odnosi samo na područje seksualnosti, nego na cijeli život koji je poprimio ta obilježja.

U knjizi Izlaska govori se o „pomućenim duhovima“ (6,9). Ima još puno naziva s kojima Biblija opisuje deformirani duh čovjeka: „duh razdora“ (Suci 15,19), „duh gnjeva“ (1Sam 11,6), „duh ljubomore“ (Br 5,14), „duh tjeskobe“ (Izr 15,13), „duh očaja“ (Iz 61,3).

U Novom zavjetu za deformiran čovjekov duh postoji i naziv: „duh bolesti“ (Lk 13,11). Ovo se ne odnosi na osobe psihički poremećene, nego i na neke fizičke bolesti. Međutim, može se odnositi i na osobe koje „njeguju“ neke svoje „bolesti“ da bi po njima imale određene privilegije i poštede. To bi se još moglo nazvati duhom lijenosti, tromosti. Tu može biti riječ o osobama koje se razbole od straha da se ne bi razboljele. Naime, to su osobe koje imaju stalnu potrebu uzimati neke lijekove jer se ne osjećaju dobro, a zapravo, ne radi se o fizičkim bolestima. Takve osobe mogu imati u sobi više lijekova nego li neka apoteka i ići će stalno od liječnika do liječnika, snimiti svaki organ svog tijela, ali im ništa bolje nije, niti im liječnici daju dijagnoze.

Ne radi se tu uvijek o nekim poremećajima koji zahtijevaju bolničko liječenje, nego je potrebno pomoći osobi da se otvori ljubavi. To je lijepo definirao veliki ruski pisac Dostojevski u romanu „Braća Karamazovi“ gdje starac Zosim veli jednoj ženi koju je obuzeo strah od budućnosti i opsesija smrću: „Ljubi i tvoje će opsesije nestati“.

Za neke bolesti ne trebaju lijekovi, nego je potrebno promijeniti duh, odnosno život. Sveti Pavao govori o „duhu robovanja“ (Rim 8,15), „duhu obamrlosti“ (Rim 11,8), o „prijevarnom duhu“ (1Tim 4,1), o „duhu ovog svijeta“ (1Kor 2,12). Sveti Ivan govori o „duhu zablude“ (1Iv 4,6) i napominje da se ne vjeruje svakom duhu nego da se provjeravaju duhovi (1Iv 4,1). Ovo provjeravanje ne odnosi se samo na provjeru je li nešto od Duha Svetoga ili je od zlog duha, nego da se provjeravaju i ljudski duhovi, tj. kakav je duh koji nekoga u životu vodi.

U Starom zavjetu imamo na nekoliko mjesta gdje se izrijekom spominje „Božji zao duh“ (1Sam 16,14-16; 18,10; 19,9), koji je obuzeo Šaula. Poruka je da je taj duh od Boga bio izvorno dobar, ali ga je Šaul izopačio. Svako dobro može se našim djelovanjem zloupotrijebiti i izopačiti. Znamo kako se i ljubav i prijateljstvo s nekim može, nakon izvjesnog vremena, pretvoriti u mržnju i neprijateljstvo. Stoga je važno provjeravati stanje svoga vlastitog duha nije li se deformirao i završio u nastranosti. U tom smislu je vrlo važno razmišljati nad Božjim pitanjem koje je uputio prvom čovjeku, a to je: „Gdje si?“ To pitanje Bog postavlja svima nama tijekom cijelog života. Itekako je važno zastati i odgovoriti na njega! Važno je imati hrabrosti stati pred Boga i u Božjem svijetlu spoznati sebe. Iskreno, ne površno. Mi smo ono što smo u Božjim očima, ne ono što smo u očima drugih ili u svojim očima. Uvidjeti ponajprije, koje su to naše vrijednosti do kojih držimo i za koje se borimo te, gdje su korijeni našeg nezadovoljstva i tjeskobe? Trošimo li život u nešto što život nije? Možda nam male i nebitne stvari zagorčavaju život, jer propuštamo one važne i bitne?

Za duhovni život je od kapitalnog značenja upoznati svoju vlastitu istinu. Nema značajnijeg duhovnog života bez toga. Nekada se jako bojimo toga. Najčešće iz razloga što bi priznanje istine zahtijevalo napor promjene života. - Jedan će reći da je nepoznavanje sebe opasno po život. Drugi će nadodati da ni poznavanje sebe nije bezopasno. Naime, neki otkriju svoju istinu, priznaju je, a onda ne znaju što će s njom. Ne vjeruju u moć preobrazbe života. Zato bježe od istine o sebi. Tako se poteškoće ne rješavaju nego samo odgađaju i time postaju još teže. Upoznati sebe je posebna Božja milost. To je znak da Bog u tu osobu ima povjerenja, ima nadu da će osoba nešto poduzeti i popraviti svoje stanje. Zato je važno dopustiti Bogu da nam kaže našu istinu.

Korizma je posebno milosno vrijeme u kojemu smo pozvani provjeriti svoj duh te ga staviti u Gospodinove ruke da nam ga On očisti, obnovi i učvrsti kako nas životne poteškoće ne bi slomile i da nikada ne klonemo duhom. Bog nam u ovom milosnom vremenu posebno pomaže. Zato nas apostol Pavao na početku korizme

Želim vam svima da nakon ovog milosnog i zauzetog korizmenog vremena dočekate blagdan Isusova uskrsnuća osnaženiji u duhu, ispunjeniji životom, ojačaniji u vjeri, nadi i ljubavi te poletniji u velikodušnosti i služenju.

upozorava: „Evo sad je vrijeme milosti“. To je vrijeme u kojem Bog posebnije izlazi u susret našim prošnjama.

Ali i mi sa svoje strane moramo nešto učiniti na planu ljubavi i služenja, na planu molitve i velikodušnosti, kako slušamo u evanđelju Čiste srijede. Najefikasnija sredstava za jačanje našeg duha su molitva i djela ljubavi prema svima a napose prema siromašnima i ljudima patnje. Ne dopustimo da nam korizma bude siromašna ovim vrjednotama.

Apostol nas u poslanici Hebrejima poziva: „Danas ako glas mu čujete, ne budite srca tvrda“ (4,7). Primimo k srcu taj Božji poziv, dopustimo mu da oblikuje naše srce i obnovi duh te budemo trajno usmjereni prema dobru. To je istinsko uskrsnuće koje se događa još za života. Život će tako postati ljepši. Ne, da će nestati sve poteškoće, nego nas ni jedna poteškoća neće slomiti i dovesti do osjećaja besmisla.

Neka ovo korizmeno vrijeme oživi i rasplamti duh u nama da uistinu doživimo stvarnost novog života koji dolazi od Božjeg Duha, a onda će i Duh koji uskrisi Isusa oživjeti i nas (usp. Rim 8,11) da se u nama nastani život u izobilju koji nam Isus nudi (usp. Iv 10,10).

Želim vam svima da nakon ovog milosnog i zauzetog korizmenog vremena dočekate blagdan Isusova uskrsnuća osnaženiji u duhu, ispunjeniji životom, ojačaniji u vjeri, nadi i ljubavi te poletniji u velikodušnosti i služenju.

Neka vam Uskrs bude u svemu sretan i blagoslovljen.

+ Zdenko Križić,
biskup gospićko-senjski

Znanstveni simpozij o stotoj obljetnici salezijanske zajednice i 25 godina djelovanja Salezijanske klasične gimnazije s pravom javnosti u Rijeci

Stoljeće salezijanske karizme u Rijeci

Salezijanci su u Rijeku došli 6. siječnja 1918. u vrijeme nepovoljnih društveno-političkih prilika, rekao je don Marinko Ivanković na dvodnevnom simpoziju

Dvodnevni znanstveni simpozij u povodu stoljeća salezijanske prisutnosti u gradu Rijeci te 25 godina djelovanja Salezijanske klasične gimnazije s pravom javnosti održan je 22. veljače u dvorani Salezijanske klasične gimnazije. „S proslavom obljetnica započeli smo na blagdan Bezgrešne, 8. prosinca prošle godine, a završit ćemo blagdanom Marije Pomoćnice. Neka Marija Pomoćnica koja je bdjela i koja i sada bdije, bdi i ubuduće nad radom salezijanaca i salezijanske obitelji u Rijeci, ali i cijeloj okolici“, rekao je provincijal Hrvatske salezijanske provincije Sv. Ivana Bosca don Pejo Orkić otvarajući simpozij.

Prigodnu riječ uputio je ravnatelj salezijanske zajednice don Dragutin Detić. Podsjetio je da se za dolazak salezijanaca zalagao i biskup Mahnić, te da su u povijesti veliki doprinos dali mađarski, talijanski i slovenski salezijanci, osobito nakon Drugog svjetskog rata kada hrvatski salezijanci ulažu velike napore da bi se kao zajednica održali i ostali vjerni odgojnoj karizmi. Što više upoznajemo karizmatsku prisutnost salezijanaca kroz ovih sto godina, sve više čovjek dolazi do spoznaje kako je Bog velik u svojim djelima i kako je Marija Pomoćnica uvijek bdjela nad Rijekom i salezijanskim djelom svojim zagovorom, poručio je don Detić. Riječi zahvale riječkim salezijancima za dosadašnji apostolat uputio je riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić. Poželio im je da ustraju u svome radu podsjetivši na hrabrost koju su imali u vremenima dolaska u Rijeku i osnivanja Gimnazije koja je danas respektabilna obrazovna ustanova u gradu Rijeci.

Salezijanci su u Rijeku došli 6. siječnja 1918. u vrijeme nepovoljnih društveno-političkih prilika, rekao je don Marinko Ivanković govoreći o povijesti dolaska salezijanaca. U studioznom presjeku podsjetio je da je prvi zapis o salezijancima u ovom kraju pronađen u oporuci riječkog župnika Gaetana Bedinija iz 1896. godine. On je ostavio veću svotu novca za izgradnju Zavoda za odgoj siromašnih dječaka u Rijeci, sa željom da tu ustanovu vode salezijanci. Kronike donose i izvještaje o pismu riječkog guvernera Ladislava Szaparyija, četiri godine kasnije, koji don Boscovom nasljedniku Mihovilu Ruiju piše da je čuo želje da se u Rijeci otvori odgojna ustanova. No, tek koncem 1906. godine dolazi do konkretnijih pomaka. Dobrotvorno društvo „Marija“ riječkim salezijancima ustupa svoju kuću, kapelu i imanje na području današnje župe Marije Po-

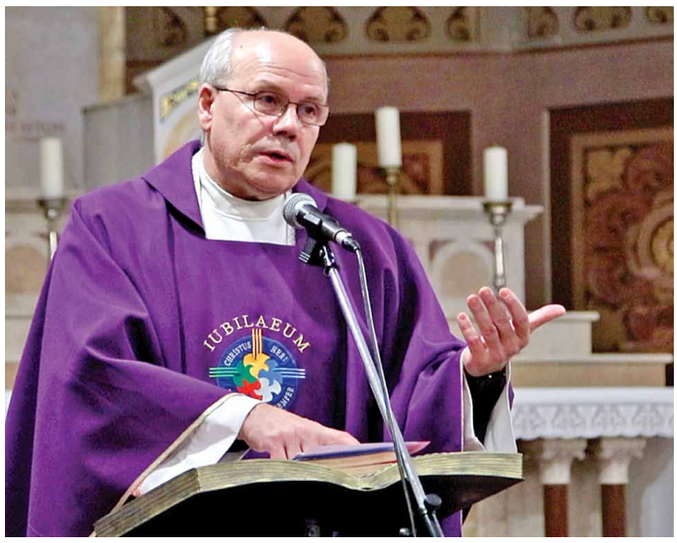

STIL SALEZIJANACA JE PREVENTIVNI ODGOJ

Don Niko Tunjić, ravnatelj Gimnazije, u razgovoru s novinarkom Novog lista Mirjanom Grce objasnio je bit salezijanske karizme i odgoja mladih.

„Salezijanski bi se moto mogao izraziti ovim riječima: dajte da mladima pokažemo pravi život, a uzmite ono što je materijalno. Citirat ću don Boscovo pismo iz 1884. godine u kojem kaže: »Tko osjeti da je ljubljen, ljubit će. Tko je ljubljen, on može sve učiniti«.
Stil salezijanaca je preventivni odgoj. Don Bosco nije pisao knjige o preventivnom odgoju, već je tako živio. Jednom je obišao jedan zatvor i kad je u njemu vidio mladiće mršave, izgubljene, iscrpljene, pod represijom, pitao je tamošnjega guvernera da li bi mu dali te mlade da s njima radi. Nije mu dozvolio, a don Bosco mu je jednom pričom rekao: ako je vaš odgoj represivan nikada nećete odgojiti čovjeka da bude sretan, ali ako vaš odgoj bude odgoj s ljubavlju ovi će mladi ljudi sami pokušati izaći iz svoje nutrine, mijenjati se i biti sretni.“

moćnice. Ključnu ulogu u pripremi dolaska salezijanaca imao je kateheta Mate Balas koji je i osobno putovao u Torino i s vrhovnim poglavarom don Albertom i njegovim vijećem dogovarao potrebne korake za dolazak prvih salezijanaca: don Angela Melchiora, don Mihaela Kiša, Fiorella Albertinija i Giovannija Martinellija, rekao je između ostaloga don Ivanković.

O salezijancima i znanosti govorio je dr. sc. Sven Maričić, o odgojnom djelovanju salezijanaca u Rijeci i Hrvatskoj mr. sc. don Ivan Marijanović, o obrazovnom radu salezijanaca mr. sc. Šime Zubović, o salezijancima i izdavaštvu dr. sc. don Rudi Paloš, salezijanskoj obitelji u Hrvatskoj mr. sc. don Petar Belina te o riječkim salezijanskim župama don Stjepan Bolkovac.

Simpozij je održan u Salezijanskoj klasičnoj gimnaziji, zgradi koju su salezijanci 1934. godine preuzeli od talijanskog Crvenog križa i kao odgojno-obrazovnu ustanovu otvorili 1960. godine. „Do 1992. g. djelovala je kao Salezijanska srednja vjerska škola za pripremu svećenika. Godinu dana kasnije otvara se i za ostale učenike, a službeni naziv dobiva 1995.“, kazao je ravnatelj Gimnazije doc. dr. don Niko Tunjić.

Školu pohađa 280 učenika i u tijeku je nadogradnja Škole koja će omogućiti da ovu priznatu srednjoškolsku obrazovnu ustanovu pohađa preko 300 učenika. „Dovršetak gradnje i blagoslov bit će u svibnju kada će nam doći i vrhovni poglavar. Proslavu obljetnica nastavit ćemo i narednih mjeseci. U ožujku ćemo imati Okrugli stol, u travnju susret svih bivših učenika Gimnazije, početkom svibnja nadamo se da ćemo imati promociju Spomenice koja je u pripremi, a 25. i 26. svibnja imali bi proslavu na kojoj bi vrhovni poglavar blagoslovio Školu i ohrabrio nas za dalji rad“, poručio je ravnatelj.

Euharistijskim slavljem u župnoj crkvi Marije Pomoćnice 23. veljače zaključen je znanstveni simpozij o stoljeću salezijanske prisutnosti u Rijeci. Misu je predvodio ravnatelj Salezijanske klasične gimnazije u Rijeci don Niko Tunjić. Vjernicima je poručio da Bog ne poziva masu, kako su to činili tijekom povijesti različiti demagozi, nego svakog čovjeka posebno kao jedinog svog sugovornika. Kao primjer istaknuo je don Bosca koji je u svakoj mladoj osobi gledao Božji poziv koji smjera u srce. Na tom tragu potaknuo je vjernike na iskreniji odnos prema bližnjima. „Tek kad osjećamo da nam netko osobno pristupa, kad drugoga doista slušamo i iskreno suosjećamo, tada naše vrijeme provedeno s tom osobom nije površno i izgubljeno. S tim u vezi, srž salezijanske pedagogije je prevencija koja se sastoji u praćenju pojedinca na njegovom putu. On je najvažniji i najdragocjeniji od svih projekata. Tako je postupao i Isus o čemu svjedoče brojne prispodobe, poput one o dobrom pastiru i izgubljenoj ovci“, rekao je don Tunjić. “

Zaključujući propovijed istaknuo je važnost subjektivnosti zajedništva za izgradnju pojedinca i kao primjer naveo orkestar u kojemu muzicira 100 glazbenika. Da bi njihovo zajedničko djelo uspjelo, svaki od njih prošao je ne samo dugo i naporno obrazovanje, nego je i vrijedno vježbao na svom instrumentu. Tako je i u zajedničkom životu zajednice s velikim ciljevima. Potrebno je da svatko radi na svom usavršavanju i svojoj moralnoj i duhovnoj zrelosti. Svatko je pozvan da prinese svoj dio, zaključio je don Tunjić.

Helena Anušić

Mons. Matija Matičić na tragu kardinala Celsa Costantinija, apostolskog administratora Rijeke 1920. - 1922.

Costantini utemeljitelj suvremene Katoličke Crkve u Kini

Piše: Mirjana Grce

Rektor katedrale sv. Vida mons. Matija Matičić bio je u uzvratnom posjetu kongregaciji Učenici Gospodinovi koju je Costantini osnovao u Kini 1926. godine.

Celso Costantini je bio važna osoba u turbulentnoj Rijeci početkom 20-tih godina prošloga stoljeća. Od 1920. do 1922. u Rijeci je bio apostolski administrator, što znači prvi čovjek Crkve u ovom gradu.

Prošle je godine grad Rijeku, posebno Crkvu u Rijeci posjetila velika delegacija azijskih redovnika, članova kongregacije Učenici Gospodinovi. Razlog njihovog posjeta, gotovo hodočašća, bio je katolički svećenik Celso Costantini, utemeljitelj te redovničke zajednice na tlu Kine i općenito važan u povijesti Crkve u Kini, no prije toga u Rijeci zaređen za biskupa, a kasnije u Rimu imenovan kardinalom.

Celso Costantini je bio važna osoba u turbulentnoj Rijeci početkom 20-tih godina prošloga stoljeća. Od 1920. do 1922. u Rijeci je bio apostolski administrator, što znači prvi čovjek Crkve u ovom gradu. Nakon Rijeke ga Kongregacija za širenje vjere šalje u Kinu u kojoj ga i danas smatraju »utemeljiteljem suvremene Katoličke crkve« u toj zemlji. Nakon više od jednog desetljeća djelovanja u Kini, 1933. godine, Costantini se vraća u Italiju i postaje tajnik Kongregacije za evangelizaciju naroda te 1953. godine kardinal. Rođen je 1876. u mjestu Castione di Zoppola u Furlaniji, a umro je u Rimu 1958. godine.

Lani je za njega, u Italiji u njegovoj rodnoj biskupiji, pokrenut postupak za proglašenje blaženim i svetim i to je bio razlog posjeta redovnika iz daleke Azije ne samo Rijeci, nego i svim mjestima u Italiji u kojima je Costantini živio i djelovao.

Tom su prilikom riječkog nadbiskupa mons. dr. Ivana Devčića te biskupskog vikara Riječke nadbiskupije i rektora katedrale sv. Vida mons. Matiju Matičića pozvali u Aziju, posebno u Indoneziju gdje imaju, kaže mons. Matičić, najviše hospicija, vrtića, škola i drugih institucija u službi svakog čovjeka.

MONS. MATIČIĆ GOST KONGREGACIJE UČENICI GOSPODINOVI

Kako je to putovanje nadbiskupu zbog obveza bilo nemoguće, u posjetu je bio mons. Matičić. I vratio se pun dojmova o Costantiniju i njegovu djelu, ali i o Indoneziji, odnosno trima otocima na kojima je bio gost te kongregacije.

»Costantini tamo nije zaboravljen. S velikim poštovanjem o njemu govore svi, citiraju ga mnogi, mnogi ga smatraju svetim. O njemu govore i hinduisti i kršćani i muslimani, a prošlo je 50 godina od njegove smrti. Govore o njemu i kao o vizionaru i proroku«, prenosi mons. Matičić.

Od mons. Matičića doznajemo da je kongregaciju Učenici Gospodinovi - Congregatio Discipulorum Domini - Costantini osnovao u Kini 1926. godine. »U listopadu prošle godine je delegacija od 30 redovnika te kongregacije boravila u Rijeci, a ja sam nedavno bio njihov gost na otocima Sumatra, Java i Bali. Ti su redovnici, s područja cijele Azije, bili na hodočašću Europom u povodu 50. obljetnice smrti utemeljitelja svoga reda i u povodu pokretanja njegove kauze. Tijekom boravka u Indoneziji posjetio sam mnoge krajeve u kojima je Constantini djelovao i širio Evanđelje, i upoznao

POZNAT U SVIJETU, NEPOZNAT U RIJECI

Crkveni povjesničar dr. sc. Marko Medved u knjizi "Riječka Crkva u razdoblju fašizma. Nastanak biskupije i prvi talijanski upravitelji" objašnjava kako Celso Costantini zauzima vrlo važno mjesto u povijesti Crkve s obzirom na djelovanje koje će uslijediti nakon riječkoga razdoblja. "On je osoba od posebne važnosti za Crkvu u Kini. Njegovo djelovanje dovest će u kratkome roku do stvaranja autohtonih mjesnih crkava i do distanciranja od protektorata Francuske. Među njegovim zaslugama ističu se: održavanje prvoga kineskog koncila 1924., ređenje prvih biskupa kineske nacionalnosti 1926., prve kineske redovničke zajednice, djelovanje kineske Katoličke akcije itd."

Costantini je ipak u Rijeci bio važna figura, kako navodi dr. Medved, apostolski administrator koji se suprotstavljao D'Annunziju, nastupao mirotvorno, pomagao ugroženima, sudjelovao u posredništvu koje je dovelo do Opatijskog sporazuma na temelju kojega je završila D' Annunzijeva okupacija. U Rijeci je proživio i vrlo teške dane, jer bio je administrator i u vrijeme "Krvavog Božića" 1920. godine i odigrao pozitivnu ulogu za grad i njegove stanovnike. "Od svih upravitelja riječke Crkve tijekom cijele njezine povijesti, Costantinijevo je ime svakako najpoznatije, a razlog leži u njegovoj službi apostolskog delegata u Kini na koju je upućen nakon razdoblja provedenog u Rijeci", navedeno je u knjizi.

S generalom reda i provincijalom za Indoneziju

Kip biskupa Celsa Constantinia u tropskoj prašumi

Katedrala na otoku Bali

što i danas tamo njegovo ime i djelo znače. Papa Pio XI. ga je poslao u Kinu kao prvog apostolskog delegata u toj zemlji, ali počeo je djelovati na Tajvanu jer mu je zbog političkih okolnosti bilo lakše nego u Kini. U početku je radio tako što je lokalne svećenike okupljao u zajednice svećenika kako bi im bilo lakše djelovati. No razvio je široko polje rada«, kaže mons. Matičić.

Govoreći o kongregaciji Učenici Gospodinovi tumači da su njezini samostani otvorenijega tipa i uklopljeni u život zajednice. »Ovi redovnici djeluju u Kini, Singapuru, Južnoj Koreji, na Tajvanu, u Indoneziji i Maleziji, i u Kanadi gdje su u Torontu zamoljeni da vode jednu župu. U Europi nisu prisutni, jedino imaju ispostavu glavne kuće u Rimu, kako to imaju sve redovničke zajednice, a generalna kuća kongregacije je na Tajvanu, u gradu Taipei. Prva kuća kongregacije osnovana je u Pekingu, ali je zbog Drugog svjetskog rata generalna kuća preseljena u Šangaj, a iz Šangaja u Taipei. Mnoga su braća u to vrijeme bila poslana na Filipine, u Indoneziju, Maleziju, u Ameriku i Italiju.

COSTANTINIJA ŠTUJU KAO SVECA

U Aziji je Costantini djelovao 11 godina i doista je učinio mnogo. Uz opće poznato, u Kini je osnovao nekoliko sjemeništa, i malih i velikih, i u mala ugradio srednju školu. Suosnivač je poznatog Fu Jen Catholic University koje i danas djeluje, a u Rimu je osnovao kineski kolegij kao što mi imamo Hrvatski zavod sv. Jeronima. U svim mjestima u kojima sam bio štuju ga kao sveca. Za njega kažu: mudar čovjek, iskrenog i velikog srca, velike ljubavi, posebno za Kinu, a tako jednostavan da se znao približiti malome čovjeku. Oni koji su ga poznavali kažu da je nakon odlaska iz Kine, cijelo vrijeme za Kinom patio, da je s velikom ljubavlju i molitvom nastavio pratiti Crkvu u Kini, a njihove svećeničke kandidate da je pozivao na daljnji studij u Rim u spomenuti kineski kolegij«, objašnjava naš sugovornik.

Isto tako, kaže da je Costantini primarno u Kini želio educirati svećenike kako bi ih poslao u druge azijske zemlje, među ljude koji pripadaju istoj kulturi. Na tom tragu nastavlja: »Danas npr. kongregacija Učenici Gospodinovi na Javi, u gradu Malang, ima šest škola koje pohađa 5000 učenika. Vode ih redovnici, a učitelji su laici različitih vjera, pa čak i imami. Ti redovnici imaju u tom gradu i nekoliko hospicija, bolnica i dječjih vrtića, i sve su te ustanove otvorene za sve stanovništvo. Celso Costantini je preteča onoga o čemu govori Drugi vatikanski koncil, preteča inkulturacije. On je, naime, već tada od pape tražio da se misa služi na kineskom jeziku, a od svećenika da se služe mandarinskim jezikom kako bi mogli služiti u različitim krajevima Kine. I danas kandidati ove kongregacije imaju obvezu učiti mandarinski jezik«.

„Znamo da je u Kini kompleksna situacija, da postoje dvije Katoličke Crkve. Jedna koju vodi Komunistička partija birajući svoje svećenike za biskupe koje nekada i papa potvrdi, i druga koja je progonjena i koja je u punom zajedništvu s papom“, objasnio je mons. Matičić.

ZAJEDNIŠTVO U RELIGIJSKOJ RAZLIČITOSTI

Posjet Indoneziji i kongregaciji Učenici Gospodinovi je za mons. Matičića bio i svojevrsno studijsko putovanje, dio njegovog istraživačkog rada na Sveučilištu u Engleskoj. Tema tog njegovog rada je »Međureligijski dijalog u službi međunarodnih odnosa i diplomacije«. U tom smislu pitamo o suživotu na otocima koje je posjetio te što ga je kao Europljanina posebno dojmilo?

»Puno toga. Posebno me je fasciniralo da u religijskoj različitosti svi žive zajedništvo. Primjerice na Baliju na kojem je 90 posto hinduista i mali postotak kršćana. Katoličke crkve su se svojom arhitekturom uklopile u hinduističku tradiciju i arhitekturu; u tradiciju su uklopljeni čak i kipovi kršćanskih svetaca. Tamošnje crkve su uglavnom na otvorenom, samo s malim oltarom i krovićem. Na otoku Javi sam bio u gradovima Surabaja i Malang, a Java je u vjerničkom smislu opet drugačija jer tamo živi 90 posto muslimana i 10 posto pripadnika drugih vjera. Suživot je dobar. Danas kongregacija ima stotinjak svećenika, a u njihovim ustanovama rade ljudi različitih vjeroispovijesti. Nigdje nisam doživio da je netko komentirao tko je koje vjere. Općenito, stekao sam dojam da su tamošnji ljudi u svakodnevnom životu opušteniji od nas Europljana. No promet je tamo zaista kaotičan.«

Žene beskućnice - nevidljive (u) društvu

Žene beskućnice postoje. Njihov broj raste ali su i dalje nevidljive. Neka zadnja zapažanja u Europi pokazuju da je u zadnje tri godine broj žena beskućnica porastao za 28%.

Pripremila: Slađana Tuftan

Autorica teksta je socijalni pedagog i voditeljica Prihvatilišta za beskućnike „Ruže sv. Franje“

Iako se beskućništvo smatra uglavnom problemom koji pogađa muškarce, broj žena beskućnica zadnjih godina raste. Kod beskućnika muškaraca najveći broj je onih bez krova nad glavom, bez kuće, stana i adekvatnog stanovanja dok se kod žena, osim onih koje nemaju krov nad glavom, uračunavaju i žene koje žive u nesigurnom stanovanju, koje su prisiljene na život pod prijetnjom zlostavljanja, koje imaju privremeni smještaj u zamjenu za usluge pomoći u kući. Sve te žene žive u nesigurnosti , odnosno „privremenoj sigurnosti“ i bez perspektive.

Žene beskućnice većinom su nevidljive, snalaze se za smještaj makar privremeno i pokazuju velike vještine u pronalaženju načina kako preživjeti (spavajući po mjestima daleko od vidokruga ljudi). Svaka treća žena koja je na ulici žrtva je fizičkog nasilja, a svaka četvrta pretrpjela je i seksualno nasilje. Važno je napomenuti da je stigma koju žene beskućnice jednom steknu puno teža nego u slučaju muškaraca, te je i time socijalno uključivanje puno teži i mukotrpniji put.

Nema sumnje da ova iskustva zlostavljanja, nesigurne egzistencije ozbiljno utječu na mentalno zdravlje žena, oslabljuje svaku sposobnost povjerenja u ljude te mogućnost uspostave samostalnog života i zdravih međuljudskih odnosa. Situaciju može još i pogoršati borba s ovisnošću o alkoholu ili drugim štetnim tvarima.

Sve navedeno pokazuje da je situacija u kojoj jedna žena postane beskućnica kompleksna i uzrokovana spletom različitih faktora te bi sukladno tome trebalo i pristupati u kreiranju socijalnih intervencija i podrške svakoj od žena koje se nađu na ulici ili se obrate za pomoć.

Ethos tipologija -Europska tipologija beskućništva i stambene isključenosti koju je razvila FEANTSA (Europski savez organizacija koje rade s osobama koje su beskućnici) govori o širem konceptu beskućništva koje se može opisati kao „nedostatak doma“ te tako klasificira osobe koje su beskućnici prema njihovoj životnoj ili situaciji doma. To podrazumijeva 4 osnovna oblika ili koncepta: bez krova nad glavom, bez stana, bez kuće, nesigurno stanovanje i neadekvatno stanovanje.

Prema Zakonu o socijalnoj skrbi (NN 33/2012) članak 2.: „beskućnik je svaka osoba koja nema mjesto stanovanja niti sredstava kojima bi mogla namiriti potrebu stanovanja te je privremeno smještena u prihvatilištu, ili boravi na javnim ili drugim mjestima koja nisu namijenjena za stanovanje“.

SVJEDOČANSTVO: *Žena beskućnik je čarobnjak snalažljivosti*

Ona je često ranjena teškim odrastanjem, stigmatizirana ovisnošću... nekad ju je na cestu ''bacio'' gubitak posla ili razvod. Žena beskućnik često ima dijete ili djecu o kojima ne može skrbiti, pa to radi država.

Tko je žena beskućnik? Kako da Vam romantiziram sliku nas žena koje si ne možemo priuštiti stabilan krov nad glavom.

Ona je često ranjena teškim odrastanjem, stigmatizirana ovisnošću... nekad ju je na cestu ''bacio'' gubitak posla ili razvod. Žena beskućnik često ima dijete ili djecu o kojima ne može skrbiti, pa to radi država.

Ona je klupko emotivnih ožiljaka i krivnje, ali odbija biti žrtva. Žena beskućnik je ratnica koja brzo nauči pretvarati mane u prednosti i plivati u raznoraznim uvjetima.

Ulica je okrutna prema svakome, a kamoli prema ''nježnijem'' spolu. Spustite li se jednog vjetrovitog, kišnog dana, dok hladnoća nagriza kožu, do grada, i sjednete na klupu, zatvorite oči i zamislite da nema toplog stana kamo bi se vratili. Nema obitelji ni prijatelja. Pa ni dokumenata... znat ćete o čemu pričam. Sad smislite kako tog dana, bar jednom jesti, odmoriti, kako održati higijenu i gdje provesti noć... da, žena beskućnik je čarobnjak snalažljivosti.

Ulaskom u neki od programa kao što su Prihvatilište za beskućnike ''Ruže Sv. Franje'', uključivanje u inicijative poput časopisa ''Ulične svjetiljke'' i slično, dobijamo priliku, korak po korak, integrirati se u društvo, vratiti mogućnost za zaposlenje, ostvarenje krova nad glavom i naposlijetku osjećaja dostojanstva.

Osobno vjerujem da je svijet oko nas ogledalo naše duše i o vama, dragi Čitatelju, na kraju ovisi hoćete li idući put, susrevši na ulici iscrpljeno žensko lice, vidjeti osobu koja je zaslužila biti na margini društva ili... ratnicu.

Čabar

Caritasova kuhinja

Caritasova kuhinja „Kruh sv. Ante“ u Čabru svakoga će dana od ponedjeljka do petka pripremati pedesetak toplih obroka. Prema podacima Centra za socijalnu skrb, na području župa čabarskog kraja živi 40 socijalno ugroženih osoba, no nakana je župnika da tu pomoć dobiju ne samo socijalno ugroženi, nego i stari i osamljeni ljudi koji su nerijetko u nemogućnosti sami kuhati.

Samo ako smo složni i ako gledamo pozitivno, možemo zajedno činiti lijepe stvari, rekao je riječki nadbiskup Ivan Devčić u Čabru u župi sv. Antuna Padovanskog 14. veljače na blagoslovu Caritasove kuhinje „Kruh sv. Ante“. Ovaj hvalevrijedan karitativni projekt nastao je na inicijativu župnika vlč. Mate Berišića i realiziran uz pomoć župljana, Primorsko-goranske županije, Ministarstva socijalne politike i mladih, Grada Čabra te Crvenog križa GD Čabar.

Riječki nadbiskup izrazio je zahvalnost svima koji su doprinijeli da se u župnim prostorima jedne garaže napravi objekt zahvaljujući kojemu će mnogi imati topli obrok. Jedni drugima trebamo i nitko ne treba živjeti sam, osobito stari i nemoćni. Otvaranje Caritasove kuhinje događaj je na koji je vrijedno doći, poslati poruku i posvjedočiti o sredinama kojima treba pomoći, kazao je mons. Devčić, dodajući da je najljepše kada čovjek pomaže čovjeku, osobito onom u potrebi. Istaknuo je da živimo u društvu koje doista vapi za solidarnošću i zadaća svih jest pomoći onima u potrebi. „U ovim goranskim krajevima je sve više onih koji su doista upućeni na pomoć drugih, na velikodušnost i solidarnost. Drago mi je da imamo svećenike koji su osjetljivi na potrebe svojih župljana i prepoznaju njihove potrebe. Bila je ovo prilika i da se upozori na demografsku sliku koja ne ide u prilog nekad bogatom goranskom kraju u kojemu danas živi sve manje ljudi, mahom treće životne dobi. Mladi odlaze jer posla nema, ako su zaposleni tada su ugovori na određeno ili je njihov rad nedovoljno vrednovan. Sve to potiče nas na veći angažman za boljitak ovoga kraja“, kazao je nadbiskup. „Na sreću, postoje oni koji misle na svoje Gorane u potrebi. Zajednički projekt župnika, župljana i institucija poticaj je i drugima da prepoznaju potrebe svojih bližnjih.“

Župnik vlč. Berišić na ideju o otvaranju Caritasove kuhinje došao je tijekom blagoslova obitelji na području župa Tršće, Čabar, Prezid, Gerovo i Plešce. „Kada sam vidio na koji način moji župljani žive, osobito u zimskom razdoblju, došao sam na ideju da bi bilo najbolje pomoći im tako da se otvori Caritasova kuhinja ‘Kruh sv. Ante’ koja će im od ponedjeljka do petka dostavljati topli obrok. Prema podacima Centra za socijalnu skrb na području ovih župa živi 40 socijalno ugroženih osoba, no moja nakana je da tu pomoć dobiju ne samo socijalno ugroženi, nego i stari i osamljeni ljudi koji su nerijetko u nemogućnosti sami kuhati. Prvi obrok danas će doći do 26 adresa i dostavit će ih ‘geront’ domaćice i domaćini, zaposlenici Crvenog križa GD Čabar koji će te obroke i ubuduće dostavljati.“

Josip Kvas voditelj Caritasove kuhinje: “Ovisno o potrebama, mi smo spremni osigurati obroke za 40-50 korisnika.”

Dušanka Mol, djelatnica: “Drago mi je što se otvorila Caritasova kuhinja jer mislim da je to jako bilo potrebno. Jer sve manje nas ima u ovome kraju, sve smo stariji i sve je više onih potrebnih pomoći.

Na ideju je vlč. Berišić došao prošle godine tijekom blagoslova obitelji, a u realizaciju se krenulo vrlo brzo, 23. veljače 2017. Sa željom da se župni prostor koji je služio kao garaža prenamijeni u kuhinju, trebalo je prikupiti financijska sredstva. Kucalo se na vrata institucija, ali i animiralo župljane koji su se svesrdno odazvali pozivu i zahvaljujući kojima su na Pepelnicu 14. veljače 2018. prvi obroci odneseni korisnicima. Nadbiskup i župnik izrazili su zahvalnost svima koji su pritekli u pomoć i omogućili otvaranje kuhinje. Vlč. Berišić ovom prigodom podijelio je zahvalnice dobrotvorima, od koji su većina župljani, za njihovu veliku pomoć u realizaciji ovog vrijednog projekta za kojega ovi dobri ljudi nisu tražili nikakvu novčanu naknadu.

Zahvalnice su uručene: Antunu Šoštariću, Branku Jotiću, Zdenku Kovaču, Vitomiru Zbašniku, Bori Ivankoviću, Goranu Nagliću, Valteru Turku, Željku Štimcu, Tomislavu Ivankoviću, Branku Starčeviću, Tomislavu Jelencu, Branku Kovaču, Josipu Šoštariću, Draganu Kataliniću i Franji Turku. Događaju su nazočili i prigodnim riječima okupljenima se obratili zamjenica župana Primorsko-goranske županije Marina Medarić, pročelnica Upravnog odjela za socijalnu politiku i mlade PGŽ Dragica Marač, gradonačelnik Čabra Kristijan Rajšel, zamjenica gradonačelnika Čabra Ivana Lakota, pročelnica Jedinstvenog upravnog odjela Grada Čabra Marija Janeš.

TAJNA KASTAVSKE CREKVINE

Arheološki ostaci crkve Marijina Uznesenja u Kastvu, poznate kao Crekvina ili Velika crkva, izazivaju znatiželju, ali i prijepore stoga što je nejasno kad je podignuta, odnosno kada je i u kakvim okolnostima srušena ta golema građevina.

Piše: Goran Moravček

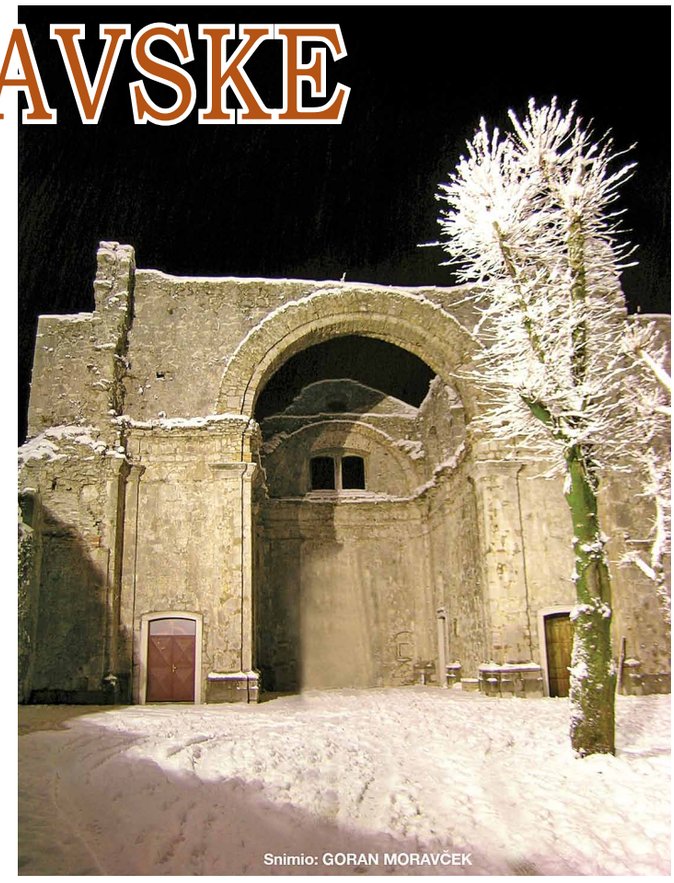

Snimio: GORAN MORAVČEK

Građena u neposrednoj blizini velike kastavske Zborne crkve sv. Jelene Križarice, Crekvina je bila dugačka 50 metara, široka 20 m te isto toliko visoka. U nju je moglo stati više od 3.000 vjernika! Na svakoj strani crkve bilo je po pet kapelica. S glavnim žrtvenikom u njoj je bilo 11 oltara. Veličina dostojna katedrale.

U Bakru, usporedbe radi, crkva sv. Andrije ap. (38 x 24 metara, visoka 15 m) s devet oltara bila je manja samo od zagrebačke katedrale u doba kad je dovršena 1853. godine. Nakon izgradnje đakovačke katedrale bakarska crkva je treća po veličini u Hrvatskoj.

Matko Laginja (1852.-1930.) u knjizi "Kastav grad i općina", koju je 1889. godine objavio u Trstu u vlastitoj nakladi, piše kako je "od ruševina izravnana lepa ravan, a na temeljih zida s iztočne strane nasadjena su dva reda stabala". On navodi i legendu koju "bogobojne majke pripovedaju, da je ta crkva pala od kletve. To jest, da je narod morao nositi pesak na rabotu od mora; tako i neka sirota udovica, koja je morala rabotati, a nije imala čim bi prehranila mnogobrojnu decu. U toj muki je zaklela crkvu."

Kastavska župa sv. Jelene Križarice postoji od davnina, a prostirala se svojevremeno do Rijeke i Grobnika, sezala do Veprinca i mora te imala u svome sastavu i Klanu. Kastav je zajedno s područjem od Rijeke do Brseča pripao Devinskim grofovima sredinom 12. stoljeća, koji su omogućili pulskome biskupu crkvenu vlast na području od Pule do Rječine. Habzburzi preuzimaju posjede i vlast u drugoj polovici 15. stoljeća, a kako je zajednički kapetan, sa sjedištem u Kastvu, upravljao cijelim tim područjem ono je činilo Kastavsku gospoštiju, koja je bila u sastavu Pazinske grofovije (knežije). Kastavska gospoštija je 1613. došla u ruke Balthasara od Thonhausena. Kada je ovaj 1624. postao knez utemeljio je isusovački Kolegij u Judenburgu u Štajerskoj i dodijelio mu 1625. godine Kastavsku gospoštiju. Njegova udovica Uršula je 1630. darovala Kastavsku gospoštiju riječkome isusovačkom Kolegiju, koji je stupio u njezin stvarni posjed 14. srpnja 1637. godine. Isusovci su s prilično poteškoća upravljali gospoštijom do ukinuća reda 1773. godine.

Pulski biskup Andrija Balbi (1732.-1771.) je na traženje Kastavaca 19. srpnja 1769. godine dopustio da se sruši crkva sv. Marije te da se izgradi nova i prostranija od zborne crkve sv. Jelene.

Feudalni prihodi koje su isusovci ubirali na području Kastva, Veprinca i Mošćenica nisu bili dostatni za sve njihove graditeljske poduhvate te je nedovršena ostala riječka crkva sv. Vida (danas katedrala) koju su gradili i o njoj skrbili, a Crekvina je (p)ostala ruševina, arheološki objekt, a ne posvećeno mjesto za molitvu.

Crekvinu su gradili isusovci. Crkve koje su podizali isusovci trebale su svjedočiti o snazi katoličke vjere. U Rijeku su pripadnici toga reda došli 1627. godine nakon Tridentskog crkvenog sabora (od 13. prosinca 1545. do 4. prosinca 1563.), koji je imao dva glavna cilja: riješiti pitanje protestantizma i potaknuti obnovu u Crkvi.

Kako bi se mogli uzdržavati i poduzimati svoje graditeljske pothvate, dobili su na upravu prostranu Kastavsku gospoštiju, kojom su upravljali od 1630. do 1773. godine.

Na mjestu Crekvine stajala je ranija crkva koja se spominje 6. ožujka 1634. u oporuci popa Mate Drnjevića, a potvrdu o njezinom postojanju daje i riječki isusovački Kolegij 17. ožujka 1641. godine prilikom kupoprodaje pekarnice i jedne kuće u blizini te crkve. Crkva Blažene Djevice Marije unutar gradskih zidina kojom su upravljali bratimi Bratovštine Presvete Bogorodice imala je koncem 1658. godine tri oltara.

Godine 1658. u vizitaciji Francesca Bartirome, arhiđakona i generalnog vikara pulskoga biskupa Alvise Marcella, glavni žrtvenik s kipovima Blažene Djevice i anđela u toj crkvi je opisan kao "lijep, ali nagrižen vlagom". Oltar sv. Nikole bio je pozlaćen, a za oltar sv. Ivana evanđelista se navodi da ima malo dobara kojima upravljaju bratimi iste Gospine bratovštine.

Ista ta tri oltara spominju se i 6. lipnja 1667. godine u izvješću kastavskog kapetana Askanija Jakomina caru Leopoldu I., u zapisniku kanonske vizitacije 23. svibnja 1688. godine te prilikom posjete pulskoga biskupa Giuseppa Marija Bottarija (1695-1729) u lipnju 1701. Godine 1750. šire riječko područje, uključivši i Kastav, pogodila je serija snažnih zemljotresa, koji su srušili (i)li ozbiljno oštetili i mnoge crkvene građevine. Koliko je stradala crkva sv. Marije tom prilikom nije poznato. Potresi te godine su, primjerice, toliko oštetili bakarsku crkvu sv. Andrije da je ona cijelo stoljeće bila ruševina sve dok nije obnovljena sredinom 19. stoljeća.

Kastavski Kaptol zaključio je 1. svibnja 1768. da će zakladne mise biti služne i u crkvi sv. Marije. Pulski biskup Andrija Balbi (1732.-1771.) je na traženje Kastavaca 19. srpnja 1769. godine dopustio da se sruši crkva sv. Marije te da se izgradi nova i prostranija od zborne crkve sv. Jelene. Biskup je ovlastio riječkog arhiđakona Svilokosija (1712.-1780.) da za novu crkvu sv. Marije blagoslovi i položi temeljni kamen.

Papa Klement IV. ukinuo je isusovački red 21. srpnja 1773. Sukladno tome, riječki isusovački samostan bio je zatvoren 23. rujna 1773. Feudalni prihodi koje su ubirali na području Kastva, Veprinca i Mošćenica nisu bili dostatni za sve njihove graditeljske poduhvate te je nedovršena ostala riječka crkva sv. Vida (danas katedrala) koju su gradili i o njoj skrbili, a Crekvina je (p) ostala ruševina, arheološki objekt, a ne posvećeno mjesto za molitvu.

Zapadni zid Crekvine sačuvan je do visine od oko 10 metara kao i prezbiterij te sakristija u kojoj je početkom prošlog stoljeća bila općinska štala. Bivša crkva danas je parkiralište i početak šetnice koja vodi u šumu Loza, a ondje se održavaju koncerti i predstave. Kulisa bivše crkve je još uvijek privlačna te je Crkevina nedavno arheološki istražena i konzervirana. Povijesni Trg Crekvina bit će uređen prema projektu arhitekta Nenada Fabijanića i služit će i ubuduće kao ljetna pozornica.

NAJAVA KANONIZACIJE PAPE PAVLA VI.

Njegov govor pred skupštinom Ujedinjenih naroda u New Yorku ostao je zapamćen po definiranju Crkve kao „stručnjakinje u humanosti".

Piše: dr. Marko Medved

Ivan Krstitelj Montini, poznatiji kao papa Pavao VI., bit će kanoniziran u listopadu ove godine. Nakon što je proglasio svetim Ivana Pavla II. i Ivana XXIII., papa Franjo će u službeni popis svetaca Katoličke Crkve uvrstiti i trećeg papu 20. stoljeća. Katoličkom je Crkvom vladao od 1963. do 1978.

Rođen je 1897. u sjevernoj Italiji, pored grada Brescije, a preminuo je 1978. u Castegandolfu. Pohađa diplomatsku akademiju u Rimu, nakon koje se kraće vrijeme nalazi u nuncijaturi u Poljskoj, a duže u Rimu gdje vodi krovnu organizaciju katoličkih studenata. Godine 1937. ulazi u Državno tajništvo i usko surađuje s Piom XI. i Piom XII., koji ga 1954. imenuje nadbiskupom u Milanu.

Najveći doprinos Pavla VI. zasigurno je uspješno dovršenje Drugog vatikanskog sabora. Naime, Ivan XXIII. sazivajući Sabor nije znao da će on trajati duže od planiranoga i da ga sam neće dovesti do kraja. Povijest njegova pontifikata usko je povezana uz odvijanje Koncila i njegovu primjenu. Nećemo ovdje spominjati koncilske konstitucije, dekrete i deklaracije, na kojima se temelji današnja katolička teologija i čije se nastajanje i izglasavanje dogodilo pod njegovim vodstvom Crkve. Hrvata Franju Šepera doveo je u Rim i postavio na čelu kongregacije za nauk vjere.

Nakon izbora 1963., Pavao VI. je do 1965. uspio dovršiti Drugi vatikanski koncil za koji je, preuzevši službu nasljednika sv. Petra, istaknuo da treba dati jasniju definiciju Crkve, potaknuti njezinu obnovu, graditi most prema suvremenu svijetu i poraditi na jedinstvu s odijeljenim kršćanima. Tijekom Koncila i osobito u postkoncilskom vremenu nailazio je na veliku oporbu s jedne strane onih koji su se opirali dostignućima Koncila, poput Lefvebrea i s druge nekih mjesnih Crkava poput nizozemske koji su činili vlastite iskorake u prericanju kršćanskog Creda.

Šezdesete i sedamdesete godine obilježene su dekolonizacijom brojnih izvaneuropskih zemalja tzv. trećeg svijeta. U tom kontekstu ima veliko značenje njegova enciklika Populorum progressio (1967.). Posjetio je više zemalja u Africi i Aziji. Govor pred skupštinom Ujedinjenih naroda u New Yorku ostao je zapamćen po njegovu definiranju Crkve kao „stručnjakinje u humanosti". Značajni su njegovi iskoraci na polju ekumenizma, među kojima prednjači put u Jeruzalem i susret s patrijarhom Atenagorom. Enciklika Pavle VI. Humanae vitae (1968.) o planiranju obitelji, u kojoj se, među ostalim, odbacuje kontracepcija, izazvala je velike rasprave do danas. Spomenimo i njegovu encikliku Catechesi tradendae (1975.) o evangelizaciji. Preuredio je strukturu i funkcioniranje Rimske kurije ukinuvši neke nadiđene strukture i uspostavivši tajništvo za jedinstvo kršćana, za nekršćane i nevjernike, za laike te komisiju Iustitia et Pax.

U novije vrijeme obznanjeno je kako je papa Montini u dva navrata razmišljao o tome da dade ostavku. Na koncu Drugog vatikanskog sabora 1965., papa je smatrao kako je njegovo poslanje time okončano, s obzirom da su ga kardinali u konklavama izabrali s nakanom da Koncil, otvoren 1962., dovede do kraja. Drugi put je to bilo u trenutku kada je navršio 75. godinu života, prag koji je sam odredio za stupanje u mirovinu biskupima Katoličke Crkve i kojoj se sam htio podvrći.

Još je Ivan XXIII. započeo novi smjer vatikanske politike s komunističkim režimima koji je išao za tim da se odnosi poboljšaju. Ne bez unutarcrkvenog opiranja, tu je „istočnu politiku" (Ostpolitik) Pavao VI. ne samo nastavio, već i dovršio. Ona je u Jugoslaviji dovela do normalizacije odnosa 1966. sa Svetom Stolicom, a koju godinu kasnije do ponovne uspostave diplomatskih odnosa i posjete Tita Vatikanu. Godine 1970. Pavao VI. kanonizirao je prvog hrvatskog sveca Nikolu Tavelića.

Riječka metropolija može se sjećati Pavla VI. kao onog koji je, nakon više od dvadeset godina čekanja, riješio pitanje biskupijskih granica na prostoru sjevernog Jadrana. Naime 1969. on je uspostavio Riječko-senjsku nadbiskupiju na način da je hrvatski dio Riječke biskupije ujedinio s dotadašnjom Senjsko-modruškom biskupijom. Godine 1977. napokon je riješeno i pitanje granica Crkve u Istri.

Tijekom njegova pontifikata studentski pokreti, seksualna revolucija i rušenje autoriteta Crkvu stavljaju pred nove, do tada neviđene izazove. Svijest o tome da su koncilski oci, ali i svi katolici, pred iznalaženjem odgovora na nova pitanja i izazove pozvani prije svega na međusobni dijalog jasno se pokazuje u činjenici da je njegova prva enciklika posvećena upravo dijalogu (Ecclesiam Suam, 1964.). Tu bi encikliku, koja nosi podnaslov „O putovima kojima Crkva danas mora izvršiti svoje poslanje" i čija je pedeseta obljetnica u nas prošla posve nezapaženo, hrvatski katolici – hijerarhija, svećenici i laici – trebali uzeti u ruke kako bi naučili put kojim valja graditi i stvarati unutarcrkveno zajedništvo i dijalogom tražiti odgovore na pitanja koja Crkvi i kršćanima postavlja čovjek trećeg tisućljeća.

Bio je posljednji papa koji je okrunjen drevnom papinskom tijarom. Naime, odredio je da se proda i dobivenim sredstvima pomognu siromasi. Nije želio biti pokopan u sarkofagu, kao što je do tada redovito bio slučaj s rimskim biskupima, već je htio da mu se tijelo položi u pravu zemlju. On je inaugurirao papinska putovanja avionom, bez čega nam je danas nemoguće zamisliti vršenje službe Petrova namjesnika koji diljem svijeta učvršćuje braću u vjeri.

Blagdan bl. kardinala Alojzija Stepinca u 20. obljetici njegova proglašenja blaženim

Crveni cvijet mučeništva

Prije gotovo 20 godina, u listopadu 1998. godine, u povodu proglašenja blaženim Alojzija Stepinca u mjesečniku Zvona objavljen je tekst biskupa Markusa Emanuela, blaženikovog kolege sa studija u Rimu. Alojzije Stepinac je u listopadu 1924. godine (zajedno sa svojim mlađim kolegom Franjom Šeperom) postao pitomac čuvenog Papinskog zavoda „Germanicum et Hungaricum“ u Rimu. Iste 1924. godine stupio je u Zavod i znatno mlađi Njemac Isidor Markus Emanuel, budući, a sada već pokojni biskup u Speyeru. On je, u povodu 40. obljetnice svog svećeništva, g. 1970. napisao knjigu “Sedam godina u crvenom talaru, rimska sjećanja jednog germaničara” (org. „Sieben Jahre im roten Talar“) u kojoj je jedno poglavlje posvetio svom bivšem kolegi Alojziju Stepincu.

Tekst je s njemačkog preveo i pripremio dr. Ivan Devčić, tadašnji urednik, kasnije riječki nadbiskup. Slaveći spomendan blaženika u godini u kojoj ćemo proslaviti 20. obljetnicu njegova proglašenja blaženim, prenosimo dijelove objavljenog teksta, dragocjenog svjedočanstva o blaženom Stepincu.

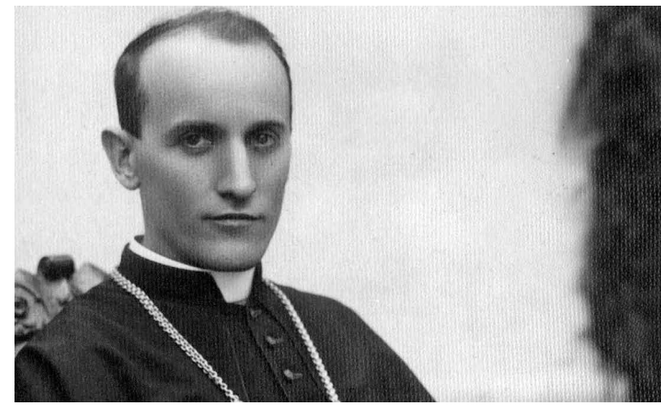

Kardinala Alojzija Stepinca blaženim je proglasio papa Ivan Pavao II. 3. listopada 1998. godine u Mariji Bistrici. Želja i nada katolika u Hrvatskoj je da ga se uskoro proglasi svetim.

“Alojzije Stepinac nije postao samo počasna kruna moga tečaja, nego najpoznatiji predstavnik cijele one generacije germaničara. Zbog njegove starosne prednosti od sedam godina, ugledao sam se u njega već kad je krajem listopada 1924. sa mnom stupio u Zavod. Došao je kao Hrvat iz bivše Austro-Ugarske monarhije koja je u Collegiumu Germanicum-Hungaricum uvijek bila dobro zastupljena.”

PRIMJER SAVJESNOSTI I SKROMNOSTI

“Naš “Step”, kako smo ga kratko zvali, izdržao je i nikada nam nije davao do znanja da ima poteškoća s nama mlađima. Posve je odgovaralo njegovoj skromnosti da u Zavodu nije obnašao nikakve više službe, naprotiv, privlačile su ga izrazito poslužiteljske funkcije. Tako se jedne godine brinuo za rublje i cipele svoje subraće. Mi smo se potiho čudili da pretpostavljeni takvo što od njega zahtijevaju, ali njemu to nije bio nikakav problem.”

AUTORITET ZBOG MUŽEVNOSTI I VJERNIČKE ZRELOSTI

“Stepinac je uživao neizrečeni autoritet ne samo zbog svoje starosti, nego još više zbog svoje muževne zrelosti i jedre religioznosti. Glasnost i rječitost nisu mu ležale. Ako se među nama po ičemu isticao, onda je to bila njegova tiha ozbiljnost i uravnotežena opuštenost. Stasom je bio visok i mršav, lice mu je djelovalo gotovo asketski, čitavo njegovo biće bilo je otvoreno i uspravno, jednostavno i skromno. Njegova prava domovina bio je svijet vjere. Poznavali smo ga kao velikog, tihog molitelja koji je više razgovarao s Bogom, nego o Bogu. Često je i dugo klečao pred svetohraništem. I na našim je šetnjama, koje je toliko volio, vjerske zadaće izvršavao s vidljivom sabranošću i unutarnjom toplinom. To smo doslovno osjećali kad smo s njim molili časoslov ili krunicu. U godini kada je postao svećenik slavio je često misu na grobovima svetaca i u zavjetnim crkvama.”

VELIKI ŠTOVATELJ MAJKE BOŽJE

“Posebna crta njegove iskrene pobožnosti bilo je osobno duboko štovanje Majke Božje. Premda je u tim stvarima bio veoma diskretan, kazao mi je jednom u povjerljivom razgovoru da Majci Božjoj pripisuje sa svom sigurnošću izbavljenje iz jedne velike opasnosti. Ni svoju mladu misu nije slavio na nadgrobnom oltaru svog zaštitnika Alojzija, kako bi se očekivalo, nego u Svetoj Mariji Velikoj, glavnom svetištu Majke Božje u Rimu.“

RADO JE PROPOVIJEDAO

“Da mu je vjera stvarno postala druga narav, dokazivale su njegove propovijedi za vježbu. Iako je njemački bio za njega ipak strani jezik, išao je već prvog dana propovjednog turnusa na propovjedaonicu u blagovaonici. “Kratko i dobro” moglo se okvalificirati njegovo izlaganje. Katkad je sam izjavljivao da bi mogao svaki dan propovijedati. Čega je naime, puno srce, o tome mogu i usta govoriti. Pritom nije razglabao probleme, nego je u jednostavnoj jasnoći i s dubokom ozbiljnošću naviještao vječne istine. Iz njegovih razlaganja progovarale su životna blizina i praktična zornost, tako da ga je onaj koji ga ne poznaje mogao držati za iskusnog dušebrižnika. S istom je sigurnošću redovno sudjelovao u davanju pouke iz katekizma: “ragazzima” (dečkima) u obližnjoj župnoj crkvi Sv. Camilla.”

NIJE PRIKRIVAO SVOJE RODOLJUBLJE

“Na šetnjama nam je rado pričao o svojoj hrvatskoj domovini i njezinoj izvornoj narodnoj kulturi. U to su neodvojivo spadali i brojni franjevci koji su svoje prostrane župe pastorizirali na konju. Kao jednu posebnost, ispričao nam je veselo uvod u neku uskrsnu propovijed u kojem se na čuđenje slušatelja oponaša potres kod uskrsnuća. Još danas čujem trostruki ulazni tutnjeviti: “Bum! Aleluja!”. Njegov studij na agronomskom fakultetu pao je u mršavo poratno vrijeme. Često se prisjećao kako je na tržnici u Zagrebu od seljaka kupovao po jedan kruh i veliku lubenicu, te bi time namirivao sve obroke. Ozario bi se kada je govorio o mladeži svoje domovine koja je voljela šport, a nazivao ju je “orlom”. On nije tajio svoje pravo rodoljublje, ali je bio daleko od nacionalizma. Tako je npr. posve iskreno hvalio moral njemačkih vojnika koje je upoznao na južnoj fronti. Rekao mi je: “Vaši muškarci uopće ne znaju što je psovka.” S druge strane nisu ga se lako doimali strani utjecaji. Kad su jednom studenti na rimskim ulicama demonstrirali, ovaj put protiv Jugoslavije zbog “mare nostro - našeg mora” (Jadran), rekao je posve mirno: - Jedna hrvatska poslovica glasi: ‘U straha su velike oči.’”

CRVENI CVIJET MUČENIŠTVA

"Njegov daljnji ispovjedalački put vodio ga je tik do mučeništva. Kad se naš tečaj, zajedno s njegovim nasljednikom Franjom Šeperom, okupio na njegovu grobu u zagrebačkoj katedrali 35 godina nakon svećeničkog ređenja i kad smo vidjeli puno cvijeća što ga je moleći tamo donio vjerni narod, oživjelo je u meni sjećanje na naš dan ređenja. Pošto smo onda nakon svetog obreda došli u blagovaonicu, pokraj tanjura svakog novog svećenika ležao je crveni cvijet. Tada je on zamišljeno rekao: 'Crveni cvijet mučeništva'".

●●●

NEUPITNA LJUBAV PREMA CRKVI I PAPI

"Kratko prije našeg odlaska iz Rima, za vrijeme šetnje na Monte Pincio, razgovarali smo o poslu koji će nam naš zavičajni biskup doskora zacijelo povjeriti. Stepinac je iskreno izjavio da bi mu najdraže bilo kapelansko mjesto u seoskoj župi s udaljenim filijalama, dok bi mu najteže pao rad u crkvenoj upravi ili u biskupskoj kuriji. Nekoliko tjedana kasnije postao je tajnik svoga nadbiskupa, a tri godine potom već njegov koadjutor, kao najmlađi nadbiskup na svijetu."

Gornja Vežica

MONS. BATELJA PREDSTAVIO KNJIGU

Suzaštitnika župe bl. Alojzija Stepinca svečano je 10. veljače proslavila župa sv. Ane na Gornjoj Vežici. Misu je predvodio riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić u zajedništvu s mnogobrojnim svećenicima, a propovijedao postulator kauze za proglašenje svetim bl. Stepinca, mons. Juraj Batelja. Ovo je prvi pastirski pohod nadbiskupa ovoj župi otkad je prošle godine izgrađena nova crkva.

Prije mise mons. Batelja predstavio je svoju knjigu „Komunistički progon i mučeništvo bl. Alojzija Stepinca". Stepinac je pokazao lojalnost komunističkoj vlasti, ali nije dopustio da Katolička Crkva bude ropkinja bezbožnom sustavu. Javnosti je manje poznat podatak da je ovaj hrvatski blaženik obolio još u Lepoglavi te da je tijekom zarobljeništva trovan. Svi predmeti koji su bili u doticaju sa Stepincem uništeni su nakon njegove smrti. Dr. med. Petar Grünwald, liječnik, obducent, za vrijeme obdukcije odlučio je i uspio sačuvati Stepinčevo srce kao najdražu svetinju i relikviju hrvatskog naroda. Srce je predao Nadbiskupskom domu u Zagrebu, no UDBA je saznala te ga oduzela i spalila. Ipak, mi to srce i danas osjećamo. Ono je bilo nošeno snagom ljubavi Isusa s križa. Također, UDBA je sustavno uništavala dokumente koji su svjedočili o Stepinčevom spašavanju Židova, Srba i mnogih drugih, rekao je između ostaloga postulator kauze.

Mons. Batelja na kraju je izrazio zahvalnost riječkom nadbiskupu na mnoštvu mjesta u Riječkoj nadbiskupiji koja čuvaju spomen na bl. Stepinca. To je znak da ovo tlo čuva zalog budućnosti. Zahvalu je izrekao i župniku vlč. Micheleu Cittadinu jer je župa sv. Ane odabrala bl. Stepinca za svog suzaštitnika.

Helena Anušić

»STEPINAC – PUT SVETOSTI«

Prekrasna izložba posvećena bl. Alojziju Stepincu - „Stepinac - Put svetosti" - otvorena je u petak 9. veljače u crkvi sv. Ane na Gornjoj Vežici. Otvorio ju je riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić, a o budućem svecu govorio je mons. Sanjin Francetić. Izložba je zamišljena i prvi puta postavljenja u lipnju 2017. godine u Europskom parlamentu u Bruxellesu zalaganjem zastupnice Marijane Petir. Oblikovanje izložbe učinio je Ured za kulturna dobra Zagrebačke nadbiskupije na čelu s predstojnikom mons. Nedjeljkom Pintarićem, a ovo je njeno prvo predstavljanje na području Riječke metropolije.

O vezama kardinala Stepinca s ovim krajem govorio je mons. Sanjin Francetić podsjetivši da je u Riječkoj nadbiskupiji sa Stepinčevim životom i djelom vjernike i širu javnost posebno upoznavao pokojni mons. Josip Šimac. "Kardinal Stepinac bio je povezan s mnogim svećenicima Grobničanima, posebno mons. Augustinom Juretićem s kojim je surađivao na planu Caritasa, ali i više. Njega je Stepinac poslao u Svetu zemlju kako bi istraživao o sv. Nikoli Taveliću, ali i kako bi ga spasio od progona kuminističke vlasti. Zbog svega ovoga 2007. godine relikvije kardinala ugrađene su u oltar crkve sv. Mihovila ark. u Jelenju, župi u kojoj je živio mons. Juretić." Na kraju je podsjetio da je Stepinac u Rijeci bio u vojsci te da je često hodočastio na Trsat Majci Božjoj Trsatskoj. Nakon povratka sa studija iz Rima, ostavio je na Trsatu ploču na kojoj je zapisana zahvala Gospi.

Župnik župe sv. Ane vlč. Michele Cittadino je na otvorenju je najavio kako će u ovu riječku župu iz Zagreba biti donesene relikvije bl. Stepinca na štovanje vjernicima. Stići će na blaženikov rođendan 8. svibnja i u župi ostati do 8. lipnja.

Helena Anušić

Jelenje

LJUBAV PREMA SVAKOME ČOVJEKU

Župljani župe sv. Mihovila iz Jelenja proslavili su 10. veljače blagdan bl. Alojzija Stepinca čije su moći ugrađene u glavni oltar u crkvi 2007. godine. Misu je predvodio vlč. Marko Stojčić, svećenik Banjalučke biskupije, dekan u Bosanskoj Gradiški i župnik župe Dolina. Uz župnika Jelenja vlč. Ivana Milardovića i župnog vikara vlč. Lovre Perića, suslavili su bakarski dekan vlč. Ivan Friščić, mons Pero Zeba i vlč. Miroslav Pergl. Poslužitelj oltara, uz jelenjskog ministranta, bio je bogoslov Josip Pende.

Vlč. Stojčić u propovijedi je podsjetio kako je bl. Alojzije u jednoj od svojih propovijedi pozvao vjernike na ljubav prema bližnjem i prema svakom čovjeku bez razlike, što je i danas aktualno. Misno slavlje pjesmom je pratio višeglasni župni zbor iz Jelenja.

Gordana Fumić

Početkom proljeća čest je problem proljetni umor. Proljeće, međutim, nije izravan razlog umora. Krivac je duga zima, duge noći, odnosno nedostatak sunca koji su uspavali naš organizam. Kako nam zimi nedostaje sunčeve svjetlosti, usporena je mijena tvari.

Proljeće u prehrani

Priredio: dr. Ivan Host

Proljetno sezonsko voće i povrće jača imunitet, ali je i čarobno sredstvo protiv proljetnog umora koji pogađa svih. Za više energije na svoju trpezu stavite više ugljikohidrata koji podižu raspoloženje.

Ožujak je mjesec u kojem zima polako ustupa mjesto proljeću. Proljeće je za mnoge najugodnije godišnje doba. Priroda se budi. To je razlog zašto proljeće uspoređujemo sa mladošću i vitalnosti. Unatoč ljepoti, proljeće - a posebno mjesec ožujak - vrijeme je intenzivih promjena. A kada dolazi do promjena, ljudi se mogu razboliti.

Kakvo nas vrijeme očekuje u ožujku vrlo je teško prognozirati. No, premda su i u ožujku moguća kojekakva iznenađenja - kao i kod ovogodišnje veljače - neobično hladne i u gorskim krajevima neobično snježne - ipak neminovno postaje sve toplije i sunčanije.

PROLJETNE PROMJENE

Proljeće je godišnje doba obilježeno intenzivnim promjenama u prirodi i svojevrstan je

Prijelaz iz statične zime u dinamično ljeto. To je ulazak u aktivnu fazu godine kada temperatura raste, priroda se budi i u njoj sve buja i cvate. A kada se priroda mijenja, treba se promijeniti i zimska prehrana. Sa proljećem nam osim boljeg vremena stiže i sviježe voće i povrće koje obiluje vitaminima i mineralima potrebnima za rast i obnovu potrošenih zaliha. Dok smo zadnjih nekoliko mjeseci živjeli od zimnice, te se hranili uglavnom maneštrama i masnijom, kaloričnijom hranom, sada je došlo vrijeme da "okrenemo proljetnu stranicu na jelovniku".

Konačno su tržnice punije raznog sviježeg povrća, a polako stiže sezonsko voće. To svakako treba iskoristiti. Sve voće i povrće koje je sada svježe ubrano obiluje vitaminima, mineralima i drugim tvarima važnim za obnovu organizma, te za popunjenje zaliha koje su tijekom zime potrošene. Teške masne obroke treba zamijeniti laganijim obrocima koji sadržavaju puno voća i povrća. Posna su jela prava blagodat za tijelo, ali i za psihu. Čovjek očvrsne, jačaju njegove psihofizičke sposobnosti.

VOĆE I POVRĆE JAČA IMUNITET

Pojavom prvih sunčevih zraka tijelo se polako počinje buditi i traži novu energiju koja će zamijeniti iscrpljenost. Zato nam sada treba ponovno "punjenje baterija" hranom i svježim namirnicama punim vitamina i minerala.

Hrana može biti dobar izvor vitamina i minerala ako je na pravi način konzumiramo. Mnogi vrijedni sastojci namirnica najbolje se mogu iskoristiti tako da se povrće i voće jede ili svježe ubrano ili se pripazi kako se priprema.

Najbolji način kako očuvati vitamine i minerale u hrani jest kratka termička obrada. Mnoge namirnice osim hranjivih tvari, vitamina i minerala sadržavaju još neke vrlo vrijedne i važne sastojke. Radi se o antioksidansima, prirodnim borcima protiv štetnih tvari koje nazivamo slobodni radikali.

Namirnice koje su bogate antioksidansima prije svega su voće i povrće. Namirnice koje sadržavaju velike količine antioksidansa su: borovnice, brusnice, kupine, maline, šljive, trešnje, jagode, orah, špinat, rajčice, paprika, brokula, grah.

- Nekim namirnicama kuhanjem pojačavamo vrijednost. Tako je, primjerice, rajčica zdrava svježa, ali još je zdravija kuhana.
- Povrće nemojte kuhati predugo. Brokulu valja samo kratko prokuhati, a ostalo povrće treba kuhati što je kraće moguće.
- Vrijeme je za salate. Konzumirajte raznovrsne salate, voćne i one od povrća. Izbjegavajte tijekom pripreme salata jake začine. Dobro operite sve voće i povrće koje koristite, pa čak i ono kojemu gulite koru. Tako uklanjate mikroorganizme i pogotovo pesticide sa površine ovih namirnica.
- Ako su dostupne uvijek jedite sezonske namirnice. Dolaskom proljeća i toplijeg vremena na placi i u dućanima ponovno imate izvrsnu ponudu sezonskog sviježeg voća i povrća koje trebate uključiti u svoju prehranu. Iskoristite taj dar prirode.

Vazmeno trodnevlje: prijedlog pjesama

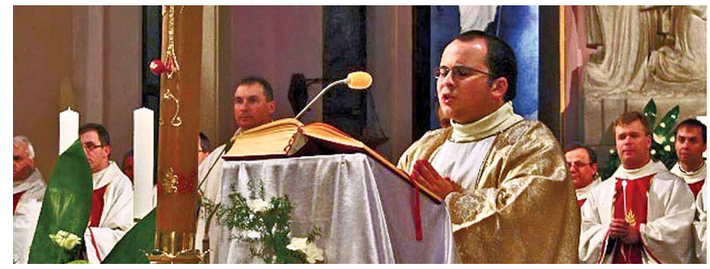

Vazmeno trodnevlje predstavlja središte cijele liturgijske godine. Sigurna sam da svaki crkveni glazbenik treba uložiti puno napora u pripremu liturgijskog pjevanja.

Piše: Andrejka Srdoč

U ovome broju Zvona donosim prijedlog pjesama za Vazmeno trodnevlje.

VELIKI ČETVRTAK – MISA VEČERE GOSPODNJE

Ulazna pjesma: „Mi treba da se hvalimo križem“ (usp. Gal 6, 16) (PGPN 503)

Slava: Dok se pjeva pjesan, zvone zvona.

Otpjevni psalam: - Ps 116 „Čaša blagoslovna“ (PGPN 504)

Pjesma prije evanđelja: - Iv 13,34 „Zapovijed vam novu dajem“ (PGPN 505-507)

Pranje nogu: Za to vrijeme pjevaju se neke od zadanih antifona ili druge zgodne pjesme: „Neka u vama ostanu“ (PGPN 506) ili „Antifone za vrijeme pranja nogu“ (Šime Marović).

Darovna pjesma: „Gdje je ljubav prijateljstvo“ (PGPN 508). Ova pjesma je karakteristična za Veliki četvrtak i liturgijski je smještena za prinosnu pjesmu, a ne za pranje nogu.

Pričesna pjesma: „Uzmite jedite“ (247) ili „O sveta gozbo“ (242) ili koja druga prigodna pjesma.

Prijenos Svetotajstva: Za vrijeme procesije pjeva se „Usta moja“ (264-271) (bez zadnjih dviju strofa). Kad procesija stigne na mjesto pohrane pjeva se „Divnoj dakle“.

VELIKI PETAK – SLUŽBA MUKE GOSPODNJE

Na Veliki petak i Veliku subotu po drevnoj predaji ne slavi se sveta misa. Služba Muke Gospodnje sastoji se od tri djela: službe riječi, klanjanja križu i svete pričesti.

Prvi dio: Služba riječi

Otpjevni psalam: „Oče, u ruke tvoje“ (PGPN 510 / 511)

Pjesma prije evanđelja: „Krist postade poslušan“ (PGPN 475)

Evanđelje: Muka po Ivanu

Sveopća molitva.

Drugi dio: klanjanje Svetom Križu

Postoje dva oblika pokazivanja Svetog Križa. Prvi oblik predviđa otkrivanje križa ispred oltara, a drugi oblik predlaže da svećenik s poslužnicima pođe k vratima crkve te blizu vrata, u sredini crkve i na ulazu u prezbiterij nosilac podigne križ i zapjeva poziv: - Evo drvo Križa - na što svi odgovore - Dođite poklonimo se -. U pjevanju svećeniku može pomoći đakon ili ako je takav slučaj, zbor. Čim to otpjevaju kleknu i neko se vrijeme u tišini klanjaju, a svećenik stoji i drži uzdignuti križ.

Slijedi klanjanje križu: prijekori: „Puče moj“ (515) i „Usta moja otpjevajte“ (516), „Križu sveti“, „Častimo te“ (481)

Treći dio: sveta pričest

Pričesna pjesma: „Moj Isuse“ (245) ili koja druga prigodna pjesma. Nakon popričesne molitve svi se raziđu u šutnji.

VELIKA SUBOTA – VAZMENO BDJENJE

U ovom bdjenju, koje je majka svih bdjenja, liturgija je podjeljena u četiri djela: služba svjetla, služba riječi, krsna služba, euharistijska služba.

Prvi dio: svečani početak bdjenja ili službe svjetla

Blagoslov ognja i pripravljanje svijeće. Ophod s uskrsnom svijećom: - Svjetlo Kristovo - tri puta zapjeva đakon i svi odgovore - Bogu hvala -. I upale se svjetla po crkvi.

Vazmeni hvalospjev: „Exsultet“ pjeva đakon, a ako treba, vazmeni hvalospjev može navijestiti i pjevač koji nije đakon. Ali taj izostavlja riječi - I vas molim zato do kraja poziva - a isto tako izostavlja - Gospodin s vama -. Može se pjevati i kraći oblik hvalospjeva. Osim toga, Biskupska konferencija može u sam hvalospjev uvrstiti i neke poklike naroda.

Drugi dio: služba riječi

Od devet čitanja koje predlaže služba bdjenja može se zbog pastoralnih razloga smanjiti broj čitanja, iz Starog zavijeta, ali neka se nikad ne izostavi čitanje iz Knjige Izlaska.

Otpjevni psalmi:

1. „Pošalji Duha svojega“ (PGPN 519) ili „Puna je zemlja“ (PGPN 99)
2. „Čuvaj me Bože, jer se tebi utječem“ (PGPN 90.2)
3. „Zapjevat ću Gospodinu“ (PGPN520)
4. „Veličam te Gospodine“
5. „Gospodine, ti imaš riječi života vječnoga“
6. „Kao što košuta“ ili „Čisto srce“

Poslanica: kad završi poslanica svi ustanu, svećenik svečano zapjeva Aleluja, a svi ga ponove. Zatim psalmist ili pjevač izvodi psalam. Narod odgovara – Aleluja -. Bude li potrebno, sam psalmist povede i Aleluja.

Treći dio: Krsna služba

„Litanije svih svetih“ (PGPN 703)

Nakon blagoslova vode: „Sve vode Gospodnje“ (PGPN 523)

Škropljenje naroda: „Vidjeh vodu“ (PGPN 45-47)

Četvrti dio: Euharistijska služba

Prinosna pjesma: „Krist iz groba ustade“ (556) ili „Pjevaj hvale Magdaleno“ (557)

Pričesna pjesma: „Žrtvovan je Krist, pasha naša“ (Ivan Andrić) ili „Na gozbu Kralja Jaganjca“ (544 – 545)

Na otpust đakon ili sam svećenik kaže: - Idite u miru, aleluja, aleluja -. (42)

Završna: „Kraljice neba“ (561-562)

Više o pjesmama možete vidjeti na stranicama Varaždinske biskupije na kojima možete pronaći veliki izbor nota.

JEDAN DJEČJI RAD ZA JEDAN DJEČJI OBROK U BOLIVIJI

Akciju su provela djeca i mladi iz Doma za odgoj djece i mladeži Rijeka sa svojim odgojiteljicama i ravnateljicom uz potporu Povjerenstva za misije Riječke nadbiskupije.

Piše: Andreja Škarabot Kunštek

U Boliviji djeluje hrvatski misionar fra Ivica Vrbić koji se putem Skypea zahvalio svima koji su sudjelovali u akciji.

U Velikoj dvorani nadbiskupskog doma 21. veljače svečano je završila misijska akcija „Jedan dječji rad za jedan dječji obrok u Boliviji". Akciju su provela djeca i mladi iz Doma za odgoj djece i mladeži Rijeka sa svojim odgojiteljicama i ravnateljicom uz potporu Povjerenstva za misije Riječke nadbiskupije. Akcija je provedena u četiri riječke osnovne škole ("Zamet, "Pehlin", "Podmurvice" i "Srdoči"), kroz socijalne usluge poludnevnog boravka. Djeca i mladi su šest mjeseci izrađivali radove te njihovom prodajom na misijskom štandu prikupila oko 12. 000 kuna. Novac će biti uplaćen na račun Nacionalne uprave Papinskih misijskih djela u Hrvatskoj za dječje obroke u Boliviji gdje djeluje hrvatski misionar fra Ivica Vrbić, OFM Cap koji se tom prilikom putem Skypea zahvalio svima koji su sudjelovali u akciji.

Istaknuo je kako na akciju gleda kao plod Duha Svetoga, ali i poticaj drugima na solidarnost. Ideja je rođena 26. prosinca 2016. kada se ovom hrvatskom misionaru javila djelatnica Doma za odgoj djece i mladeži Rijeka Dunja Osojnak Marinović sa željom da učenici u Rijeci izraze solidarnost s djecom u potrebi u toj južnoameričkoj državi. Nakon toga krenulo se u realizaciju projekta.

Govoreći o životu djece u Boliviji fra Ivica je izrazio zabrinutost činjenicom da 80% djece ne žive sa svojim biološkim ocem te da su mnoga od njih prepuštena sama sebi. Sredstva koja su učenici za djecu Bolivije prikupila bit će namijenjena za obroke školskoj djeci o kojoj skrbe kapucini. Fra Ivica je uputio riječi zahvale svima koji su sudjelovali, ali i riječkom nadbiskupu Ivanu Devčiću te župnicima koji su omogućili prostor za prodaju dječjih rukotvorina. Na kraju im je posvjedočio o svom svećeničkom pozivu kazavši kako je s 5 godina znao da će biti svećenik, a s 15 je ušao u samostan. Potaknuo ih je da se odazovu Božjem pozivu i osjete radost svećeništva.

Posebne riječi zahvale djeci uputio je nadbiskup Devčić koji ih je ohrabrio da i u budućnosti budu solidarni, osobito sa siromašnima, bolesnima i starima. Provedena akcija poticaj je drugima da se uključe i podrže programe Papinskih misijskih djela u Hrvatskoj, kazao je nadbiskup. U akciji je sudjelovalo 50-ak djece koja su vrlo motivirano izrađivala radove od keramike i drugih materijala. Bila su potaknuta činjenicom da na svijetu postoji puno djece i ljudi kojima nisu zadovoljeni temeljni životni uvjeti poput hrane, obrazovanja i prostora za život, kazala je ravnateljica Doma za odgoj djece i mladeži Danka Majić.

Riječki učenici su, umjesto na igralištima, proteklih mjeseci stajali za štandovima ispred župnih crkava sv. Ivana Kristitelja na Škurinjama, Blažene Djevice Marije Karmelske na Donjoj Drenovi i Majke Božje Trsatske na Trsatu i prodavali radove kako bi njihovi vršnjaci u Boliviji imali redovne obroke. Povjerenik za misije Riječke nadbiskupije vlč. Kristijan Zeba uručio je ravnateljici Doma za odgoj djece i mladeži Rijeka zahvalnicu. Djeca su s izuzetnim zanimanjem pratila obraćanje misionara fra Ivice kojemu su na kraju i postavili nekoliko pitanja o načinima kako svojim vršnjacima mogu nastaviti pomagati, te uvjetima školovanja djece u Boliviji. Događaj je moderirala suradnica Povjerenstva za misije Riječke nadbiskupije Andreja Škarabot Kunštek.

Franjo Glavinić i uređenje „razštarkanoga“ jezika

Piše: Zrinka Frković

Franjo Glavinić, redovnik franjevac provincije Bosne Hrvatske (rad slikara S. Schona)

Bio je plodan pisac. Osim tri važna djela na hrvatskom jeziku, pisao je i objavio i djela na latinskom i talijanskom jeziku. U knjizi Historija Tersattana opisao je povijest trsatskog samostana, svetišta i prijenos Nazaretske kućice, ali i požara koji je 5. ožujka 1629. zahvatio franjevački samostan na Trsatu i u kojem je izgorjela bogata i vrlo vrijedna samostanska knjižnica s arhivom što ga je teško pogodilo. Glavinić je bio i dobar graditelj, odličan provincijal i izvrstan propovjednik. Cijeli njegov životni put bilo je trajno i potpuno davanje čitava sebe svome redu i „hervackome puku“.

Tek novija istraživanja osvjetljavaju veličinu prinosa Franje Glavinića razvitku hrvatskoga jezika i književnosti. Tako akademik Radoslav Katičić smatra da Bartol Kašić na jugoistoku i Franjo Glavinić na sjeverozapadu hrvatskoga književnog i kulturnog prostora kao suvremenici „svojim djelovanjem ujedinjuju sav hrvatski književni jezik u njegovu usmjerenju prema standardizaciji, onakvoj kakva se mnogo kasnije onda konačno i ostvarila nakon puna dva i pol desetljeća“.

PODRIJETLO I ŠKOLOVANJE

Franjo Glavinić rođen je 1585. u Kanfanaru. Njegova obitelj, plemićkog roda od Glamoča, bježeći pred Turcima preselila se iz Bosne u Hrvatsku i nastanila u istarskom Kanfanaru nekoliko mjeseci prije njegova rođenja. Na krštenju je dobio ime Ivan, a kasnije će primiti redovničko ime Franjo. Iz Glavinićevih autobiografskih podataka, zabilježenih u predgovorima njegovih knjiga, znamo da je čitati i pisati naučio u roditeljskoj kući. S 14 godina odlazi u franjevački samostan na Trsatu. Godine 1600. oblači franjevački habit. Humanistiku završava u Ljubljani, logiku u Cremoni, filozofiju u Piacenzi, a studij teologije u Bologni. Godine 1610. postaje lektor i generalni propovjednik. Vraća se u svoju franjevačku redodržavu Bosnu Hrvatsku. Mladi i obrazovani teolog, već prepoznat zbog svojih sposobnosti, iste je godine izabran na provincijalnom kapitulu na Trsatu za franjevačkog provincijala (1610.-1613.). Ovu će službu obnašati još dva puta (toliko su dozvoljavala pravila reda). U više navrata, bit će gvardijan trsatskog samostana, posljednji put od 1642. do smrti 1652.

POKUŠAJ OBNAVLJANJA GLAGOLJAŠKOG TISKA U RIJECI

Tijekom dvadesetih godina zauzet je jednim projektom - izdavanjem glagoljaških liturgijskih knjiga i organizacijom glagoljaškog tiska. Na biskupskoj sinodi u Bribiru 1620., koju je sazvao biskup I. K. Agatić, Glaviniću je bilo povjereno da poradi na otvaranju tiskare u Rijeci. Uspio je ishoditi da mu se ustupi zaplijenjena protestantska tiskara iz Uracha. Tako je 12 sanduka s ćirilskim i 12 sanduka s glagoljskim pismenima dopremljeno iz Graza u Rijeku. Istovremeno se prihvatio teškog i odgovornog posla redigiranja glagoljskog misala. Glavinić je zamislio da jezik u njemu bude što općenitiji i prošireniji kako bi zadovoljio sve hrvatske krajeve. Izbor je pao na bosansku štokavicu. Nakon četiri godine on će 1. siječnja 1626. obavijestiti kardinala rimske Propagande da je „marljivo i s velikim trudom obnovio cijeli misal“. Posao je bio dovršen, ali od projekta nije bilo ništa. Izdavanje glagoljaških knjiga povjereno je Zboru za širenje vjere u Rimu. Rusificirani glagoljski Misal izašao je 1631., a Brevijar 1648. U jezičnom smislu oni su značili otklon od Glavinićeve koncepcije i kraj žive autentične hrvatske ćirilometodske tradicije.

RAD NA HRVATSKOM KNJIŽEVNOM JEZIKU I PRAVOPISU

Predah od napornih obveza u redu i smirenje od razočaranja naći će po povratku iz Španjolske 1626., gdje je sudjelovao u radu generalnog kapitula, u samostanu sv. Leonarda pod Okićem u blizini Samobora. Ondje je 1627. otpočeo pisati djela na hrvatskom jeziku. U djelu Četiri poslidnja človika (1628.), s posvetom knezovima Nikoli i Petru Zrinskom, govori o četiri posljednje stvari koje očekuju čovjeka: smrt, sud, pakao, nebo. Cvit svetih (1628.), drugo djelo na hrvatskom jeziku, sadržava životopise svetaca prema kalendaru crkvene godine. Djelo je bilo vrlo popularno i doživjelo tri izdanja! U trećem hrvatskom djelu Svitlost duše verne (1632.) daje naputak za dobro obavljanje ispovijedi.

U književnom jeziku svojih hrvatskih djela Glavinić pored rodne čakavštine koristi i kajkavske i štokavske riječi. On ne želi biti pisac jednog dijalekta. Hoće biti prihvatljiv na širem prostoru. Stoga je zamislio da jezik kojim piše bude što općenitiji i prošireniji kako bi se zadovoljili svi krajevi. Odabrao je stoga „bosanski jezik“, dakle štokavski ikavski. U svom pisanju oslanja se na književnu tradiciju, osobito glagoljašku, ali i na usmenonarodnu. Mogu se uočiti i utjecaji latinsko-talijanskih nabožnih tekstova koje je poznavao i koristio u svom radu. Međutim, on gradi svoj originalni i osobni izraz i izvorne stilske postupke. Njegova proza po svojim stilsko-izražajnim osobitostima izdiže se kao najbolja kod nas u to vrijeme. Pišući latinicom, Glavinić teži stvoriti zajednički pravopis, tj.spojiti dvije grafije, sjevernu-vezanu za kajkavsku dijalektalnu orijentaciju, i južnu-vezanu za čakavsku. Nastojao je uvoditi latiničko pismo prihvatljivo svim Hrvatima. Vrijednost Glavinićeva rada i nastojanja oko izgradnje hrvatskoga književnog jezika i pravopisa prepoznali su već njegovi suvremenici pa tako Ivan Belostenec , pavlin i leksikograf,u svom djelu Gazophylacium za njega kaže:“…kak …glasovit on pisec vnogo, poštuvani otec Ferenc Glavinić Reda male bratje S. Franciska bogoslovec i Prodekator Apostolski….“

Ogulin

BISKUP KRIŽIĆ O GODINI OBITELJI

Na sjednici župnog pastoralnog vijeća župe Sv. Križa u Ogulinu, 25.veljače nazočio je i gospićko-senjski biskup mons. Zdenko Križić zajedno s kancelarom i tajnikom biskupije vlč. Mišelom Grgurićem. Osim želje da što bolje sagleda aktivnosti u najvećoj župi biskupije, biskup je vijećnicima progovorio o značaju Godine obitelji kao i pripremi za Nacionalni susret obitelji u Solinu. Sjednici su nazočila 22 člana ŽPV-a na čelu sa župnikom vlč. Josipom Štefančićem i župnim vikarom Herbertom Berishom.

Župnik Štefančić uveo je nazočne u temu Godinu obitelji citirajući papinu encikliku „Humana vitae“. Obiteljsku molitvu naveo je kao temelj svakolikog razvoja kršćanskih obitelji. Biskup Križić je istaknuo da je Crkvi stalo do obitelji koja je ustvari prva Crkva preko koje djeca od roditelja upoznaju Boga i u kojoj su prvi zasadi vjere. Zdravog društva nema bez zdrave obitelji, a bez obiteljskog odgoja svaki drugi odgoj je nedostatan. Pošto je pastoralna godina u biskupiji posvećena obitelji, važne su ponude na spomenutu temu u svakoj župi jer je svaka specifična na svoj način. U raspravi više članova ŽPV-a istaknut je značaj Obiteljske zajednice u župi, a kao najveći problem nedostatak obiteljske molitve. S tim u svezi istaknuta je potreba jačanja molitvenih zajednica, a posebno muževa koji su važni u svjedočenju vjere.

Voditeljica Biskupijskog obiteljskog savjetovališta Nives Tomić na temelju petnaest godina iskustva vođenja ove ustanove kao i rada sa četiri župnika u proteklom razdoblju, istaknula je činjenicu da su najjači kvasac u župi mlađe obitelji s više djece koje svjedoče svoju vjeru. U tom cilju važni su bračni vikendi, kao i dolazak na biblijske zajednice. Župni vikar Herbert Berisha ukazao je na značaj klanjanja kao pripreme za Nacionalni susret obitelji u Solinu, a s. Pankracija Žižić je ukazala na potrebu jačeg zajedništva. Milan Prpić je ukazao na potrebu njegovanja obiteljskih vrednota u cilju svjedočenja mlađima, a Tomislav Lipošćak smatra da je izlaz u osnivanju katoličkih škola jer je danas vjeronauk u školama predmet kao i svi drugi. Osim toga, primijenila se i socijalna slika društva u kojoj nema više baka i djedova koji su prije u unučad usađivali vjeru. Biskup Križić je na kraju zaključio da treba donijeti još konkretnijih ponuda da bi ljude odgojili da razumiju molitvu te da im se približi Božja slika. U tom cilju je predložio organiziranje tribina s biblijskom ili duhovno-teološkom problematikom.

Zvonko Ranogajec

Ogulin

OGULINSKI STOMATOLOZI PROSLAVILI BLAGDAN SVOJE ZAŠTITNICE SV. APOLONIJE

U petak 9. veljače u Ogulinu je u župnoj crkvi Sv. Križa svečano proslavljen blagdan zaštitnice stomatologa sv. Apolonije. Misu je u nazočnosti blizu trideset stomatologa i zubarskih tehničara na čelu s ravnateljicom Doma zdravlja Ogulin Zlatom Kurelac predslavio župnik vlč. Josip Štefančić dok je glazbom misu animirala s. Pankracija Žižić uz sudjelovanje članica zbora iz redova stomatologa.

U svojoj homiliji propovjednik je progovorio o životu sv. Apolonije, kršćanske mučenice iz Aleksandrije iz sredine 3. stoljeća. U razdoblju pobune protiv kršćana kao ugledne predstavnice kršćanske zajednice protivnici su je mučili da se odrekne svoje vjere. Iako su je tukli, šamarali i klještima joj čupali zube da se odrekle Boga i vjere, ona je slobodnom voljom otišla u smrt skokom u oganj da izbjegne grijeh. Biskup Dionizije piše tada za Apoloniju da je provodila neporočan život, vrijedan svakog poštovanja i divljenja. Slučaj svete Apolonije spominjao je i Sv. Augustin u svojoj knjizi “O Božjoj državi” gdje je istaknuo da se slobodno može poći u smrt samo da bi se izbjegao grijeh, što je bio slučaj kod sv. Apolonije. Apolonija se bacila u oganj »potaknuta jačim ognjem iznutra, a koji dolazi od Duha Svetoga«. Danas je sv. Apolonija postala zaštitnica doktora dentalne medicine. Tijekom popodneva vlč. Štefančić blagoslovio je većinu stomatoloških ordinacija u Domu zdravlja Ogulin, a mnogi ogulinski stomatolozi vrijedni su župni suradnici na čelu s dr. Biserkom Magdić, aktivnom članicom ŽPV-a.

Z. R.

Gospić

KORIZMENI SUSRET SVEĆENIKA

U skladu s programom godišnjega biskupijskoga Pastoralnog plana u Gospiću je 19. veljače održan redoviti korizmeni susret svećenika Gospićko-senjske biskupije. Prvi dio susreta, na kojem se unatoč ružnom vremenu okupio velik broj svećenika i oba biskupa, održan je u katedrali. Nakon molitve Trećega časa slijedilo je pokorničko bogoslužje, koje je vodio vlč. mr. Jakov Rađa, povjerenik za pastoral duhovnih zvanja i promotor kršćanskih poziva u Zagrebačkoj nadbiskupiji.

Drugi dio susreta bio je u Biskupskom ordinarijatu. Nakon što je generalni vikar Marinko Miličević sve pozdravio i predstavio gosta, mr. Rađa održao je predavanje, na temelju odlomka iz evanđelja po Luki, o temi „Svećenik kao duhovni otac i pastir”. „Najbolja škola u kojoj ćemo naučiti kako se predaje vjera jest osobni rast u vjeri. Eto zašto je važno za nas biti u odnosu s Bogom, napajati se na izvoru, biti pred Njim, biti s Njim, biti u Njemu. To je jedini okvir za naše djelovanje”, rekao je predavač izrazivši uvjerenje kako je i „ova korizma još jedna prigoda koju nam Otac daje da obnovimo svoj odnos s njim, svoju povezanost s izvorom našeg života i naše službe.”

Slijedila je kraća rasprava u kojoj su dotaknute još neke aktualne teme, poglavito hrvatski demografski problem koji je posebno dramatično izražen u Lici odnosno u Gospićko-senjskoj biskupiji. Na kraju se svećenicima pozdravom, čestitkom i kraćim poticajnim duhovnim nagovorom o korizmi obratio i ordinarij Zdenko Križić.

DAN BOLESNIKA

U utorak 13. veljače obilježen je u Gospićko-senjskoj biskupiji Svjetski dan bolesnika. Gospićko-senjski biskup Zdenko Križić pohodio je Opću bolnicu Gospić, predslavio misu u bolničkoj kapeli, a susreo se i s osobljem bolnice i pacijentima. Istovremeno, Caritas Gospićko-senjske biskupije na čelu s ravnateljem Lukom Blaževićem pohodio je 12. i 13. veljače većinu ustanova koje skrbe o ljudima treće životne dobi na prostoru Gospićko-senjske biskupije.

Biskup Križić se u Općoj bolnici Gospić susreo s ravnateljicom mr. sc. Sandrom Čubelić koja ga je upoznala s radom bolnice, dosadašnjim djelovanjem kao i s budućim planovima i projektima unapređenja pružanja što kvalitetnije skrbi bolesnicima. Biskup je zatim obišao odjel interne medicine gdje se susreo s bolesnicima kojima je prenio riječi ohrabrenja i nade. Zatim je u koncelebraciji sa župnikom i dekanom gospićkim Mariom Vazgečom, ravnateljem Caritasa Lukom Blaževićem te svojim tajnikom i kancelarom Mišelom Grgurićem predslavio misu u bolničkoj kapeli.

Propovjednik je u homiliji predstavio Bartimeja, slijepca od rođenja, koji nije bio razumljiv društvu u kojemu je živio. "On Isusa nije poznavao, ali kada je čuo za njega htio je da ga Isus izliječi. Mnogi oko njega pokušali su ga ušutkati, ali njegov glas došao je do Isusa. Tada, oni koji su ga ušutkivali, sokolili su ga i pozvali da dođe k Isusu. Kao da mnogi ne prepoznaju patnje ljudi do sebe, ali kada nam je sve dobro oni nam nude svoju pomoć. Bartimeja je spasila njegova vjera. U patnjama nam je Bog još bliži. Možemo slobodno reći da su bolnice sveta mjesta, jer tu ima mnogo patnje. Ali nisu patnici samo u bolnici, ima ih na mnogim mjestima. Mi smo ti koji moramo pokazati suosjećanje za ljudske patnje. Možemo imati zdrave tjelesne oči, ali ako nemamo oči srca i duše, onda nećemo uočiti patnike koji se nalaze u našoj blizini. Neka nam Bog udijeli tu milost da očima srca prepoznajemo bolesne i patnike da im u ljubavi možemo pomagati", poručio je biskup Križić.

Istovremeno djelatnici Caritasa pohodili su domove za stare i nemoćne u Otočcu, Udbini, Gospiću i Ogulinu te su ih tom prilikom darovali voćem, sokovima i pekarskim proizvodima. Pri posjetu Domu za stare i nemoćne Biskup Srećko Badurina u Ogulinu ravnatelj biskupijskog Caritasa vlč. Blažević je u društvu ravnateljice Nataše Vučković prenio korisnicima doma riječi nade i radosti povodom proslave Svjetskog dana bolesnih a ovom posjetom Crkva želi pokazati skrb za svoje pripadnike treće životne dobi koji su najranjiviji.

Zvonko Ranogajec

Ogulin

BISKUPIJSKI CARITAS OBILJEŽIO DAN ŽIVOTA

Djelatnici Caritasa Gospićko-senjske biskupije tradicionalno su u nedjelju 4. veljače posjetom porodnim odjelima Općih bolnica na prostoru Gospićko-senjske biskupije, u Gospiću i Ogulinu, obilježili Dan života. U jutarnjim satima djelatnici Caritasa na čelu s tajnicom biskupijskog Caritasa Katom Matanić posjetili su porodni odjel Opće bolnice Gospić, a u podnevnim satima isti odjel Opće bolnice i bolnice branitelja Domovinskog rata Ogulin.

Tom prilikom je voditeljica biskupijskog Caritasa Kata Matanić zajedno s osobljem bolnica obišla nazočne porodilje i trudnice. Osim što im je zahvalila što su izabrale život, voditeljica Caritasa je majke darovala prigodnim poklonima, voćem i sokovima za majke i novčanim prilogom u iznosu od 500 kuna po djetetu. Poklon pakete, toplu riječ i razgovor dobile su i trudnice koje ovih dana očekuju porod. Na darovima je zahvalilo medicinsko osoblje obaju bolnica, a u Ogulinu i ginekolog dr. Stanislav Rupčić. Inače u Gospiću su darovane 4 porodilje i dvije trudnice, a u Ogulinu dvije porodilje.

Ovim tradicionalnim akcijama darivanja Gospićko-senjska biskupija i biskupijski Caritas na djelu pokazuju svojim akcijama da promoviraju život i pomoć mladima koji se za njega odlučuju.

Z. Ranogajec

Zavalje

MISA NA 5. OBLJETNICU SMRTI VLČ. MILE IVANČIĆA

Svetom misom zadušnicom koju je predslavio umirovljeni gospićko-senjski biskup mons. Mile Bogović obilježena je 8. veljače peta godišnjica mučeničke smrti domaćeg sina, zavaljskog župnika vlč. Mile Ivančića. Uz mjesnog župnika Dina Rupčića suslavili su župnik Korenice mons. Mile Čančar, župnik Perušića i Kaluđerovca vlč. Mile Šajfar te pater Euzebije, pavlin iz Kamenskoga. U asistenciji su bili ministranti iz Donjega Lapca te pavlinski bogoslov i pavlinski časni brat. Na misi su bile i časne sestre Klanjateljice Krvi Kristove koje djeluju u župi sv. nAnte u Bihaću, dok je pjevanje predvodila Dragica Keča pjevajući sa zavaljskim ženama stare liturgijske pjesme.

U nadahnutoj propovjedi biskup Bogović istaknuo je da su u povijesti mlade Gospićko-senjske biskupije +dvojica svećenika ubijena, vlč. Josip Rafaj i vlč. Mile Ivančić. Biskup je također naglasio da je u Slunjskom kraju puno svećenika ubijeno u vrijeme drugog svjetskog rata i da se Mile Ivančić pridružuje svim tim svećenicima mučenicima. Biskup je istaknuo da je sa svom odlučnošću kao sto je Isus krenuo u Jeruzalem i pokojni župnik Ivančić odlučno prihvatio doći na Zavalje. Pokojni Mile je volio svoj narod, s njim se radovao i plakao i kao sto se Isus znojio u Maslinskom vrtu krvavim znojem, tako se i vlč. Mile znojio krvavim znojem umirući u Maslinskom vrtu u župi Zavalje. Blagoslivljajući svojom krvlju ne samo zidove i tlo župnog stana nego i čitavu župu neka nam vlč. Mile bude zagovornik u nebu zaključio je biskup.

Biskup je na kraju blagoslovio spomen ploču podignutu na mjestu pogibije i mučke smrti vlč. Ivančića u župnom stanu. Ploču je podignuo župnik Dino Rupčić uz pomoć zahvalnih župljana.

Z. Ranogajec

Tribina u povodu Svjetskog dana bolesnika

Dragocjenost trpljenja

Svjetski Dan bolesnika, ove godine održan pod geslom „Evo ti sina!... Evo ti majke! I od toga časa uze je učenik k sebi" (Iv 19, 26-27), svake godine iznova podsjeća na brigu za bolesne i one koji trpe.

Na tom tragu djeluje Organizacijski odbor za obilježavanje Svjetskog dana bolesnika u Rijeci koji je u četvrtak 8. veljače u Velikoj dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Rijeci organizirao tribinu pod naslovom "Dragocjenost trpljenja".

Na tribini su sudjelovali: o. Ivan Dominik Iličić, mr. sc. Smilja Maravić-Bravar, dr. med, Zvonimir Valeđić, bacc. med. techn, Svjetlana Stanišić, bacc. med. techn. U umjetničkom programu nastupio je Zbor mladih Riječke nadbiskupije. Moderatorica tribine bila je novinarka Irena Hrvatin. Pozdravnu riječ uputili su riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić i predsjednica Organizacijskog odbora dr. Asja Valković - Mika.

P. Ivan Dominik Iličić govorio je o poimanju bolesti i trpljenja kroz Stari i Novi zavjet. Naglasio je kako je uvijek bilo dopušteno koristiti lijekove kao pomoć pri bolesti, ali ne i okultne prakse povezane sa štovanjima kumira, što je nažalost prisutno i danas. Na poseban način istaknuo je novozavjetno poimanje patnje kojoj Isus daje novo značenje preuzevši ju na sebe. Obrazložio je povezanost našeg ljudskog trpljenja s Kristovim trpljenjem kojemu se suobličujemo, na primjeru citata iz Pavlovih poslanica, životopisa svetaca i citata iz Katekizma katoličke crkve. Upravo to je bio središnji dio predavanja kojim je ukazao na duboki smisao patnje i na njezinu dragocjenost i važnost za spasenje mnogih duša. Završio je mislima iz pisma pape Franje povodom ovogodišnjeg Dana bolesnika i njegovom molitvom upućenoj našoj nebeskoj Majci, kojoj je preporučio sve bolesne i sve one koji se u Crkvi za njih brinu i tako vrše svoje kršćansko poslanje u svijetu.

Mudra organizacija i ljubav zahtijevaju da se bolesnika poštuje u njegovu dostojanstvu i da stalno bude u središtu zdravstvene skrbi, poručuje papa Franjo. Na tom tragu o dragocjenosti trpljenja govorio je prof. dr. sc. Miljenko Kapović. Upozorio je da trpljenja, bilo da su fizička ili psihička, razaraju čovjeka i potrebno je svakodnevno tražiti snagu od Boga, ali i zahvaliti mu na svemu što smo primili. Podsjetio je na Isusovu molitvu u Getsemanskom vrtu kada Isus propituje Oca o 'kaležu' kojega je dobio, ali i prihvaća taj križ. Križ mu pomaže nositi Šimun Cirenac, a nama danas pomažu mnogi, prije svega obitelj i liječnici te drugi profesionalci na polju medicine. Zaključujući je istaknuo da trpljenje moramo nositi dostojanstveno. Možda je to privilegija i zalog za život vječni, poručio je predavač.

Trpljenje postaje nepodnošljivo kada se doživljava besmislenim. No, kad se trpljenje predaje Božjoj volji može postati izvorom posebne sreće. O toj temi govorila je mr.sc. Smilja Maravić-Bravar. Pojasnila je da tjelesnu bol prati emocionalna, ali i obrnuto. Često se u takvim situacijama osjećamo napuštenima od Boga. Milosrdni Krist uvijek je suosjećajan i naše patnje - njegove su patnje. Trpljenje se može nositi i bez padanja u očaj. Primjer su nam mnogi sveci. Kada čovjek prihvaća svoj križ, tada se duhovno sljubljuje s Kristovim križem, poručila je Maravić-Bravar.

Noseći svoje križeve svi ćemo doći do kraja ovozemaljskog puta, a tada mnogi posljednje trenutke provedu u riječkom hospiciju „Marija Krucifiksa Kozulić", jedinoj ustanovi takve vrste u Hrvatskoj koja ove godine proslavlja petu obljetnicu djelovanja. Upravo medicinske sestre i tehničari aktivno sudjeluju u brizi za umiruće i njihove obitelji. Kako se ta skrb provodi, u svojim izlaganjima približili su viši medicinski tehničari Svjetlana Stanišić i Zvonimir Valeđić. Uz primjere iz prakse, istaknuli su da je komunikacija između djelatnika najvažnija jer bez nje nema kvalitetne skrbi o pacijentima. Također, psihološka pomoć pruža se bolesnicima i članovima obitelji tijekom cijelog boravka bolesnika, kao i potpora obitelji u žalovanju.

Tribina je privukla veliki broj građana, među njima i predstavnike ustanova uključenih u organizaciju Svjetskog dana bolesnika u Rijeci: Riječke nadbiskupije, Kliničkog bolničkog centra Rijeka, Medicinskog fakulteta Rijeka, Doma zdravlja PGŽ, Nastavnog zavoda za javno zdravstvo PGŽ i Medicinske škole u Rijeci. Pokrovitelji događaja bili su Primorsko-goranska županija i Grad Rijeka

Helena Anušić

Misa u crkvi Gospe Lurdske

VAŽNO JE BITI UZ BOLESNIKE

Tradicionalno u kapucinskoj crkvi Gospe Lurdske u Rijeci 10. veljače svečanim euharistijskim slavljem obilježen je Svjetski dan bolesnika. Misu je predvodio riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić u zajedništvu s mnogobrojnim svećenicima, a liturgijsko pjevanje animirao župni zbor mladih VIS Osmjeh. Pod misom, nadbiskup i svećenici vjernicima su podijelili sakrament bolesničkog pomazanja. Pozdravnu riječ uputio je domaćin, gvardijan kapucinskog samostana fra Eugen Pavlek koji je podsjetio da je za riječke kapucine ovo jubilarna 110. godina kako je izgrađena donja kapela crkve Gospe Lurdske i posvećen oltar kapele.

Govoreći o svetopisamskom tekstu o gubavcu koji je zamolio Isusa za ozdravljenje, nadbiskup je istaknuo da tekst evanđelja poziva na razmišljanje o odnosu prema bolesnicima. „Gubavci su u ono vrijeme bili izopćeni iz društva, a Isus je uslišao njegovu želju i očistio ga. Krist nikoga ne isključuje i spreman je naše grijehe uzeti na sebe i vratiti nas u zajednicu - Crkvu. Poručuje nam, ako se isključimo iz zajednice, ne možemo duhovno napredovati. Zato je važno da smo živi dio Crkve, ali i da se prema našoj bolesnoj braći odnosimo onako kako je to Isus činio, kazao je nadbiskup. To nam u savjest doziva veliki problem današnjice. Mnogi bolesnici osamljeni su i prepušteni sami sebi. Nemamo vremena za naše bližnje. Medicina puno čini i nenadomjestiva je u tom smislu, ali važno je i da smo mi uz naše bolesnike, da imamo vremena za njih i da ih ne isključujemo. Promislite o toj činjenici, o svojim stavovima i od Isusa, koji ide ususret bolesnima, učimo kako se odnositi prema starima, nemoćnima i bolesnima“, zaključio je nadbiskup Devčić.

H. A.

Misa u Domu za starije osobe „Kantrida“

U NAJVEĆOJ NEMOĆI ČOVJEK MOŽE ČINITI NAJVEĆA DJELA LJUBAVI

„Evo ti sina!... Evo ti majke! I od toga časa uze je učenik k sebi” (Iv 19, 26-27), Isusove su riječi s križa uzete za geslo ovogodišnjeg Svjetskog dana bolesnika. Sveti Otac potiče nas da se u njima ugledamo na Isusov primjer kako se u najvećoj nemoći mogu činiti najveća djela ljubavi, rekao je riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić predvodeći u četvrtak 8. veljače svečano misno slavlje u Domu za starije osobe „Kantrida“. Kao i svake godine, kapelica ovog riječkog Doma bila je premala za sve korisnike koji su htjeli sudjelovati na misi, a koju su glazbeno animirali učenici Prve sušačke hrvatske gimnazije sa svojim profesorom Brankom Ivoševićem.

Na kraju mise zahvalio je svećenicima, sestrama milosrdnicama, ravnateljici Doma Mariji Maras i djelatnicima na skrbi za korisnike Doma, kao i Organizacijskom odboru Svjetskog dana bolesnika u Rijeci, osobito dr. Asji Valković - Mika. S posebnim pietetom prisjetio se i prim. dr. Blaženke Kozulić. Prigodnu riječ na kraju mise uputio je i župnik župe sv. Antuna Padovanskog na Kantridi don Ivan Kordić.

Nakon mise svećenici su obišli korisnike Doma koji nisu mogli sudjelovati na misi i podijelili im sakrament bolesničkog pomazanja.

H. A.

BOLNIČKI KREVETI ZA CARITAS

Caritas Riječke nadbiskupije 15. veljače dobio je vrijednu donaciju bolničkih kreveta, kolica, hodalica i drugih pomagala za bolesne i nemoćne osobe. U pošiljci koja je stigla kamionom iz Doma za starije osobe u gradu Kufsteinu u Austriji isporučeno je 9 bolničkih kreveta, 8 kolica za nepokretne, 9 wc stolica, 9 hodalica s kotačima i 4 sobna lifta za podizanje bolesnika iz kreveta.

Ovakva su pomagala veliko olakšanje obiteljima koje u kući imaju bolesnu, stariju ili nemoćnu osobu. Svjesna je toga bila i gđa. Gordana Toskić kada je prije nekoliko mjeseci došla u Caritas potražiti pomoć, hodalicu i kolica za svoju onemoćalu majku koja živi u Rijeci. Caritas, koji u pogonu ima 50 bolničkih kreveta i drugih pomagala koja su razmještena diljem Riječke nadbiskupije, u obiteljima koje u kući imaju bolesnu ili nemoćnu osobu, izašao joj je u susret čim je to bilo moguće.

Igrom slučaja gđa. Toskić radi u Austriji u Domu za starije osobe grada Kufsteina i dobro zna koliko su vrijedna ovakva pomagala kada je čovjek u potrebi. Stoga je Caritasu ponudila posredničku ulogu pri suradnji s Domom u Austriji u kojem radi, kako bi kreveti i druga pomagala koja su tamo višak bili donirani riječkom Caritasu.

Ova suradnja svoj je epilog dobila 15. veljače kada je pred riječki Caritas stigao kamion s pošiljkom. Kreveti i druga pomagala istovareni su u skladište i uskoro će biti u opticaju, posuđeni onima kojima su najpotrebniji.

POSJET SVEUČILIŠNIH PROFESORA IZ POLJSKE

U okviru međunarodne Erasmus+ suradnje, Teologiju u Rijeci, područni studij Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, u razdoblju od 28. veljače do 2. ožujka posjetio je ks. prof. Piotr Roszak s Teološkog fakulteta Sveučilišta Nikole Kopernika iz poljskog Toruńa. Uz prof. Rozsaka, u posjet je došao i prof. Dariusz Zagórski, Rektor toruńske Bogoslovije (Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Toruńskiej).

Tijekom prvog dana posjeta, u prostorijama Dekanata Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, održan je susret Uprave Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i gostujućih profesora, a susretu je nazočio i doc. dr. sc. Saša Horvat s Područnog studija Teologije u Rijeci

Na susretu su razmijenjene svježe informacije iz znanstvenog područja kojima se imenovani profesori bave u svojem istraživačkom i nastavničkom radu te se razgovaralo o mogućnostima daljnje međunarodne suradnje ovih visokoškolskih institucija.

Tijekom drugog dana posjeta, gosti iz Poljske su u zgradi Teologije u Rijeci u četvrtak 1. ožujka održali predavanja pred studentima i profesorima Teologije.

Prije predavanja, nazočne je u ime predstojnice Teologije u Rijeci izv. prof. dr. sc. Nele Gašpar, pozdravio njezin zamjenik dr. sc. Mario Tomljanović.

Prof. Roszak je održao predavanje pod naslovom „Aquinas and contemporary dialogue between science and religion“, u kojem je iznio suvremenu problematiku vezanu uz odnos znanosti i vjere, te istaknuo najnovija promišljanja u vidu bogatijeg osmišljavanja dijaloga znanosti i vjere i to uz pomoć spoznaja koje je stekao sveti Toma Akvinski.

Prof. Roszak, ujedno i Erasmus koordinator svog Sveučilišta, okupljene je upoznao s bogatom poviješću grada Toruńa, te s akademskom zajednicom koja u tom gradu broji oko 40 tisuća studenata. Ono što je nazočnima bilo posebno zanimljivo su mogućnosti Erasmus suradnje između Toruńa i Rijeke u vidu razmjene studenata i profesora.

Prof. Dariusz Zagórski održao je predavanje pod naslovom „The model of the Perfect Christian in the Writings of Gregory of Nazianzus“, u kojem je iznio niz zanimljivih teoretsko-praktičnih ideja i načina osmišljavanja vlastitog kršćanskog života.

Istog dana, riječki nadbiskup mons. Ivan Devčić primio je goste iz Poljske, uz nazočnost dr. sc. Tomljanovića i doc. dr. sc. Horvata. Razgovaralo se o dosadašnjoj međunarodnoj suradnji dviju znanstvenih institucija, kao i o skorim novim projektima. Jedna od tema razgovora bio je i sveti Ivan Pavao II., koji je često isticao blisku vezu Poljske i Hrvatske.

U petak su domaćini proveli gostujuće profesore kroz znamenitosti Grada Rijeke i okolice.

U konačnici, akteri ovog međunarodnog događaja zaključili su kako je susret bio izvanredno iskustvo koje će zasigurno uroditi plodom na brojnim poljima.

140. OBLJETNICA ZAVJETA RIJEČKE MAJKE U TREĆEM REDU SV. FRANJE

Postulatura službenice Božje Majke Marije Krucifikse Kozulić u suradnji s riječkim bratstvima Franjevačkog svjetovnog reda (OFS) 22. veljače u svetištu Majke Božje Trsatske organizirala je program obilježavanja 140. obljetnica zavjeta Riječke Majke u Trećem redu sv. Franje.

O Mariji Kozulić i njezinoj povezanosti s Franjevačkim svjetovnim redom, u auli Ivana Pavla II., govorila je postulatorica kauze s. Dobroslava Mlakić. Nakon predavanja, euharistijsko slavlje s nakanom za proglašenje blaženom Marije Krucifikse predvodio je fra Matija Koren, a liturgijsko slavlje animirale su pjevanjem rođene sestre Barbara i Maristela Benigar sa svojom majkom Marijom Brezac Benigar. Klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom predvodio je fra Mario Zubak, župnik župe sv. Jurja.

„Predstaviti Mariju Kozulić kao franjevačku trećoredicu nije teško. Iako ona potječe iz bogata roda Kozulića, brodovlasnika i brodograditelja, oni su gotovi svi mahom bili franjevački trećoredci i kao takvi oporučno su ostavljali svoja dobra crkvenim i karitativnim ustanovama“ rekla je s. Dobroslava govoreći o razlogu ovog susreta na Trsatu. „Svoju duhovnost Marija je produbila kada je u svojoj 26. godini pristupila Trećem pokorničkom Redu sv. Franje, ovdje u svetištu Majke Božje Trsatske, 4. siječnja 1877. i obukla trećoredsko odijelo uzevši ime s. Eleonora, a zavjete je položila na današnji dan 22. veljače 1878. godine, točno prije 140 godina.“

Franjevačku misiju pomaganja siromašnima i potrebnima Marija je nastavila tijekom cijelog svog života, a vrhunac je doživjela utemeljenjem Družbe sestara Presvetog Srca Isusova. „Po njezinu laičkom apostolskom angažmanu u Crkvi i svijetu vidim ju kao preteču II. vatikanskog koncila i smatram da je ona prethodnica današnjih angažiranih vjernika laika, u pastoralno-karitativno-socijalnom i odgojnom radu u našemu gradu Rijeci i riječkoj Crkvi i da od nje i danas, 95 godina poslije njezine blažene smrti, imamo što naučiti i pronaći nadahnuće jer je i danas potrebno djelovati istom revnošću, apostolskim ili misionarskim zanosom“, zaključila je s. Dobroslava svoje izlaganje.

Danijel Delonga

VLČ. PAVAO MOKRI NOVI JE POLICIJSKI KAPELAN U KAPELANIJI SV. VID

U katedrali sv. Vida u Rijeci 12. veljače slavljena je misa na kojoj je u službu novog policijskog kapelana Kapelanije sveti Vid u Policijskoj upravi Primorsko-goranskoj uveden vlč. Pavao Mokri. Misno svečano slavlje predvodio je kapelan fra Frano Musić, delegat vojnog ordinarija mons. Jure Bogdana. Koncelebrirali su svećenici i kapelani Vojnog ordinarijata: vlč. Andrija Markač, vlč. Vlado Mandura, don Miljenko Majić, don Ilija Jakovljević, dosadašnji kapelan kapelanije sv. Vid p. Mirko Vukoja te svećenik Riječke nadbiskupije vlč. mr. Mario Gerić.

Preuzimajući dužnost kapelana vlč. Mokri je kazao da s izrazitim zadovoljstvom i odgovornošću dolazi u Rijeku prenoseći Božji blagoslov svakom policijskom službeniku i čovjeku dobre volje.

Na misi su sudjelovali načelnik Policijske uprave primorsko-goranske Tomislav Dizdar sa suradnicima, djelatnici Vojnog ordinarijata, predstavnici Riječke nadbiskupije, hrvatske vojske, Udruga proizašlih iz Domovinskog rata, kao i policijski službenici te ostali brojni vjernici.

Policijska kapelanija sv. Vida za Policijsku upravu primorsko-goransku osnovana je dekretom vojnog ordinarija, mons. Juraja Jezerinca 7. ožujka 2011. godine, a prvim kapelanom imenovan je p. Mirko Vukoja.

H. A.

PROSLAVA SVETE AGATE

U organizaciji Udruge sv. Vinka Paulskoga, u samostanu sestara milosrdnica u Rijeci, u kapeli sv. Josipa, članice Udruge "Nada" Rijeka proslavile su blagdan sv. Agate, svoje zaštitnice. Misu je predvodio don Dragutin Detić, salezijanac. Svojim je skladnim pjevanjem zbor sestara uzveličao slavlje.

Na kraju mise riječka pjesnikinja iz Srijema gospođa Ljubica Kolarić-Dumić oduševila je sve nazočne nadahnutim kazivanjem svoje poezije.

Na zajedničkom druženju članice obiju Udruga pozdravila je s. Ana Marija Rakocija, nova provincijalna glavarica u Rijeci.

č. s. Renata Vugdelija

Tjedan ZA obitelj

TRAUMA RASTAVE I RAZVODA BRAKA I OBITELJI

U okviru programa Tjedna ZA obitelj, kojega u Riječkoj nadbiskupiji organizira Ured za obitelj, u ponedjeljak 5. veljače u Velikoj dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Rijeci održan je Međudekanatski susret za sve svećenike i redovnike. Predavanje na temu: „Trauma rastave i razvoda braka i obitelji“ održao je dr. sc. Pero Aračić. Skup je započeo molitvom te pozdravom riječkog nadbiskupa mons. dr. Ivana Devčića i voditelja Ureda za obitelj Riječke nadbiskupije mons. Ivana Nikolića.

U kritičkom promišljanju o navedenoj temi dr. sc. Aračić je na početku pojasnio kako je rastava proces koji je počeo prije nego li su se parovi formalno i fizički razišli, te da je ulazak u još zamršeniji proces - priprava formalnog razvoda. Sve to uzrokuje traume koje vrijeme nužno ne liječi. U svemu tome ispitivanja su pokazala da svećenici i župnici nisu poželjni sugovornici bračnim parovima koji prolaze kroz krize. U vremenskom razdoblju od 1970. do 2015. godine prosječno se godišnje razvede 5.000 parova, odnosno sveukupno 225.000. Oko pola milijuna osoba prošlo je kroz takve traume. O tome se u javnosti nedovoljno govori iako je riječ o ljudima koji su dio naše zajednice i prošli su naše pripreme za brak, kritički je primijetio predavač.

Na osobit način osvrnuo se na djecu koja su zahvaćena rastavama braka svojih roditelja. U razdoblju od 1970. do 2016. oko 200.000 djece bilo je uključeno u procese rastave svojih roditelja. Ta djeca prolaze traume koje imaju utjecaja na njihovo zdravlje i međuljudske odnose. Istraživanja su pokazala kada ona odrastu i uplove u bračnu luku, u prvih pet godina braka čak 25% njihovih brakova doživi istu sudbinu kao i brakovi njihovih rastavljenih roditelja. Crkva i društvo se ne bave u dovoljnoj mjeri ovom problematikom pa je kao moguća preventivna rješenja predložio veću otvorenost župnih ureda za potrebe razgovora bračnih parova i obitelji, kao i zapošljavanje stručnjaka koji bi surađivali s biskupijskim Uredima za obitelj. Potrebno je u župama stvoriti ozračje prihvaćanja, biti na pomoći sa crkveno-pravnim uputama te pomoći u integraciji u aktivnosti župne zajednice osobama koje su prošle ili prolaze bračne krize, kazao je predavač.

U raspravi koja je uslijedila postavljena su pitanja formacije svećenika za ovu problematiku u pastoralu s obiteljima. Istaknuta je nužnost individualnog pristupa svakoj obitelji, te težnja za kvalitetnijim pristupom. Upozoreno je na negativan trend pada broja vjenčanja u župama Riječke nadbiskupije prema kojemu tek desetak župa ima više od pet vjenčanja godišnje.

Helena Anušić

SUSRET SAKRISTANA I DOMAĆICA

„Korizma i naša odricanja (Kako služiti u župama/zajednicama na još veću slavu Božju i pomoć bližnjima)“, tema je o kojoj je biskupski vikar Riječke nadbiskupije mons. Matija Matičić govorio u subotu 24. veljače u Nadbiskupskom domu u Rijeci na susretu sakristana i župnih domaćica.

“Svi su u korizmi pozvani učiniti nešto dobro, zaorati neku osobitu brazdu svoga života i posijati novo sjeme u svoje dane, mjesece i godine, rekao je predavač. Govoreći o smislu odricanja, istaknuo je da post nije sredstvo kozmetičkog karaktera i u njegovu bitnu sastavnicu ubraja se duhovni značaj pokorničkog djela. Korizma koja počinje na Pepelnicu vrijeme je velikih obećanja i nada. Tada bi trebalo napraviti zaokret u životu”, rekao je predavač. „Najprije, odreći se grijeha, priznati ih i oprostiti onima koji su te povrijedili. Zatim, zamoliti neka Duh Sveti ispuni prostore duše, zamoliti Boga neka osvježi i izliječi dušu, tijelo i duh, a onda početi živjeti pozitivno i vidjeti je li zaista moguće biti drugačiji čovjek, svet, da je moguće svega se odreći i biti slobodan u srcu, da je moguće prihvatiti život s križevima, mukama, smrću i bolestima, te postati zdrav, vječan i neuništiv.“

Zaključujući izlaganje kazao je da biskupi u svojim korizmenim porukama pozivaju vjernike da u korizmi promišljaju o svojoj povezanosti s Crkvom i Kristom, te da se više posvete svojim obiteljima i ljudima oko sebe. Vjernici su pozvani da novac i druga sredstva koja su prikupili u dane posta i nemrsa daruju u dobrotvorne svrhe, istaknuo je na susretu mons. Matičić.

H. Anušić

VALENTINOVSKO BDIJENJE

U organizaciji Ureda za mlade Riječke nadbiskupije, uoči Pepelnice i Valentinova, mladi su u Centru za mlade bl. Miroslav Bulešić Valentinovo proslavili na malo drugačiji način. U utorak 13. veljače organizirano je bdijenje uoči Valentinova koje je počelo u 19:30 sati klanjanjem pred Presvetim Oltarskim Sakramentom. Nakon klanjanja bračni par Cuculić mladima je svjedočio o svome braku i poteškoćama koje su ih zadesile svjedočeći o velikoj Božjoj ljubavi koja ih je održala i pomogla da ljube jedno drugo na drugačiji način stavljajući Boga na prvo mjesto.

Nakon svjedočanstva uslijedila je sveta misa koju je predvodio vlc. Anton Budinić mladomisnik iz Krčke biskupije. Mladima je pojasnio da osjećaji nisu nebitni, ali je bitno da temelj ljubavi bude nešto čvršće, a to je Bog. „Kakvu nam je ljubav On pokazao? Pokazao nam je ljubav koja se daruje i zato smo večeras čuli ovaj odlomak iz Ivanova evanđelja: „Veće ljubavi nema od ove da tko život svoj položi za svoje prijatelje“. Ne moramo doslovno dati život. To možemo činiti na druge načine - da budemo ljubav koja se daruje. Na to nas Isus poziva.“ Okupljene mlade parove potaknuo je da zajedno mole i da ta molitva bude od srca. „Nemojte očekivati čuda od djevojke/mladića i vaših budućih bračnih suputnika. Budite vi to čudo otkrivajući svaki dan nešto novo, ali prije svega neka to bude ljubav. Neka vam ni molitve ne nestane s usana i neka to bude molitva zahvale. Formulu za savršenu vezu i savršen brak nisam čuo, ali znam i uvjerio sam se da je taj put najljepši i najradosniji ako uključimo Boga i nebesku Majku Mariju i to vam posebno stavljam na srce“, zaključio je vlč. Budinić.

Na kraju se mladima obratio i povjerenik za mlade Riječke nadbiskupije vlč. Marko Šarić potaknuvši mlade da sve svoje molitve predaju Gospodinu. Bdijenje je glazbeno animirao Zbor mladih Riječke nadbiskupije.

Ana Marija Antunović

O EKUMENIZMU KROZ DRUŽENJE UMJESTO VJERONAUČNOG NATJECANJA

Županijsko/nadbiskupijsko natjecanje učenika osnovnih i srednjih škola iz vjeronauka „Vjeronaučna olimpijada“ trebalo je biti održano 27. veljače u Auli Ivana Pavla II. na Trsatu i u OŠ Trsat. Ovogodišnja tema bila je „Kršćani na putu dijaloga“. Na Trsatu se toga dana okupilo dvjestotinjak učenika iz osnovnih i srednjih škola zajedno sa svojim vjeroučiteljima mentorima. No iznenadnom odlukom Državnog povjerenstva za natjecanje pri NKU HBK natjecanje se toga jutra moralo otkazati, što je izazvalo val neugodnog iznenađenja i tuge kod učenika koji su se mjesecima vrijedno pripremali i koji su, unatoč nepovoljnim vremenskim okolnostima, došli na natjecanje. Ipak, predviđeni kulturno-edukativni program se održao na zadovoljstvo svih prisutnih. Tako su u uvodnom dijelu programa događanju nazočili: riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić, predstojnica Katehetskog ureda i Ureda za katoličke škole Riječke nadbiskupije Ksenija Rukavina Kovačević, županijska koordinatorica za natjecanja mr. sc. Manon Giron, ravnateljica domaćinske OŠ Trsat Sonja Lefler, gvardijan trsatskog svetišta fra Bernard Barbarić, a kao posebni gosti događanju su nazočili predstavnici ekumenskih vjerskih zajednica na području grada Rijeke i Primorsko-goranske županije: u ime Srpske pravoslavne Crkve paroh riječki otac Jovan Galamić i arhimandrit karlovački otac mr. sc. Naum Milković, u ime Baptističke crkve pastor Giorgio Grlj, u ime Evangeličke crkve pastorica Melanie Ivančević.

Predstavnici vjerskih zajednica imali su prilike u kulturno-edukativnom programu pobliže upoznati učenike sa životom i tradicijom svoje Crkve te putem žive riječi posvjedočiti važnost i potrebu međusobnog obogaćivanja u zajedništvu. Program je glazbeno animirao Bend vjeroučitelja koji je i ove godine ponosno izveo originalnu Vjeronaučnu pjesmu Riječke nadbiskupije.

Katehetski ured Riječke nadbiskupije zahvaljuje svim članovima Županijskog povjerenstva i ostalim vjeroučiteljima koji su bili dio Organizacijskog tima na uloženom velikom trudu u pripremama i organizaciji projekta natjecanja za 27. veljače.

Državno povjerenstvo za provedbu natjecanja iz vjeronauka donijelo je odluku da se županijsko/nadbiskupijsko natjecanje održi u novom terminu, 9. ožujka 2018. Toga dana u OŠ Srdoči održan je natjecateljski dio, a u župnoj crkvi Sv. Križa prigodni dio. Ovogodišnji pobjednici koji će Riječku nadbiskupiju predstavljati na državnom natjecanju su OŠ Srdoči i Prva riječka hrvatska gimnazija.

Pod križem

Žalosna stojim pod križem Tvojim
suznih očiju rane Ti brojim.
Gledam Ti tijelo,
lice i čelo -
ranama Tvojim ne zna se broj
o, napačeni Isusue moj.

Tvoje je tijelo nepresušno vrelo
predragocjenom krvlju napajaš nas
u bičevanom tijelu i nevinoj krvi
grešnim dušama tražimo spas.

Sapireš vododm iz boka svoga
patnje i boli naroda tvoga,
ljubljeni Isuse moj.

Pred Tobom stojim
rane Ti brojim
nigdje kraja patnjama Tvojim.
Za svakog od nas po jedna rana
ljutim bičem bičevana,
zasoljena soli iz krvavog znoja
o, kolika bijaše muka Tvoja
što si je za nas podnio
da bi nam grijehe otkupio.

Raspet ma križu ocat i žuč
umjesto vode za nas si pio.
Zar gorča istina može biti?
Zar si toliko želio trpiti
za grešni narod svoj?

Što da učinim, Isuse moj?
Kako da iskupim život svoj?
Učena nisam,
ovo što govorim od Tebe je dar.
Ublažit bol majci Tvojoj bih htjela
život Ti polažem na žrtveni oltar.

Još uvijek stojim pod križem Tvojim
gledam Te, Isuse,
rane Ti brojim i pitam se ja:
"Dal' i'ko na ovom svijetu zna
broja Tvojim teškim ranama
natopljenim majčinim suzama?"

Marija Bušić

PITAJ SVEĆENIKA

Poštovano Uredništvo, zanima me do kada zapravo traje korizma, do Cvjetnice ili Uskrsa. Učili smo da započinje Pepelnicom i traje 40 dana kao priprema za Uskrs. No, 40. dan nakon pepelnice je Cvjetnica. Završava li tada korizma i korizmene odluke i odricanja?

Darko

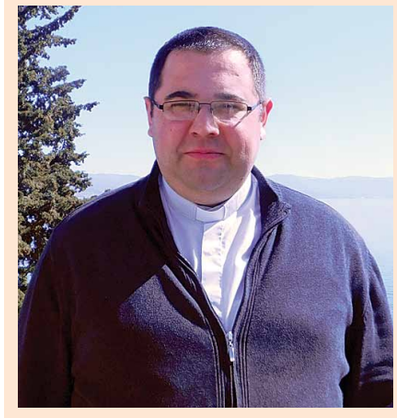

ODGOVARA VLČ. MARIJAN BENKOVIĆ

Dragi Darko,

korizma počinje Pepelnicom, a završava Velikim četvrtkom. Broj 40 u ovom slučaju ne znači doslovno 40 dana, nego ga tumačimo simbolički, tj. riječ je o milosnom vremenu u kojemu nam Bog dolazi ususret darujući nam svoje spasenje. Korizmene odluke i odricanja stavljaju u središte subjekt tih odluka i odricanja, a to je čovjek koji ih čini. Međutim, korizma nije vrijeme u kojemu je u središtu čovjek i njegova pokora, nego Bog i njegovo spasenje koje nam se daruje. Stoga ne bismo se trebali baviti u korzimi psihologijom čovjeka koji će odricanjem svladavati sebe, nego teologijom i kristologijom, tj. Bogom koji poziva čovjeka na suobličenje Kristu. U središtu nije čovjek i njegov razvoj osobnosti, nego Bog i njegov dar spasenja. Korizma snažno ističe to Božje djelovanje prema nama. S tim u vezi, mi smo pozvani tome daru spasenja otvoriti se, prihvatiti ga i živjeti.

Molitva, post, pokora i milosrdna ljubav su sredstva koja bi nam trebala pomoći otvoriti se, prihvatiti i živjeti Božje spasenje. Mi svojim nastojanjem ne možemo „kupiti“ Božje milosrđe jer nam je ono već darovano, nego možemo mu otvoriti se, možemo ga postati svjesni, možemo ga prihvatiti, možemo ga živjeti. Korizma želi da shvatimo da nam se Bog daruje zbog svoje ljubavi, a ne zbog naše pokore. Pozvani smo shvatiti da Božja milost nije veća zbog našega odricanja, nego zbog Boga samoga, zbog njegove ljubavi. Stoga, pozvani smo na istinski susret s Bogom, ne na obnovu vjere u sebe, nego na obnovu vjere u Boga.

Ispravak
U prošlome broju Zvona tehničkim previdom Uredništva objavljen je pogrešan tekst o pokojnom vlč. Alojziju Kukecu. Radi točnosti i istine u ovome broju objavljujemo ispravan tekst uz ispriku čitateljima i svima koji su dragog pokojnika poznavali.

Alojzije Kukec - lički pop

U 81. godini života i 52. godini misništva u riječkom hospiciju „Marija Krucifiksa Kozulić“ blago u Gospodinu 21. prosinca 2017. preminuo je svećenik Riječke nadbiskupije i umirovljeni župnik vlč. Alojzije Kukec. Ispraćaj tijela pokojnika bio je u petak 22. prosinca u kapeli bogoslovnog sjemeništa Ivan Pavao II. u Rijeci, a pogreb, kojega je predvodio gospićko-senjski biskup u miru mons. Mile Bogović, u subotu 23. prosinca u župi rođenja u Lukaču.

Na ispraćaju u riječkom Sjemeništu prigodnu propovijed uputio je riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić, a o crticama iz života ‘ličkog popa’ - kako su ga mnogi zvali - govorio je ravnatelj Svećeničkog doma u Rijeci mons. Nikola Uravić. „Alojzije Kukec bio je borac, zauzet svećenik u svojim pastoralnim nastojanjima, povezan sa svojim vjernicima koji su ga se uvijek rado sjećali, posjećivali ga, čestitali mu blagdane, pitali za njegovo zdravlje“, rekao je mons. Uravić.

Svoju svećeničku službu, u vrijeme uprave pomoćnog biskupa, blagopokojnog Josipa Pavlišića, započeo je kao kapelan u Gospiću i okolnim župama 4. rujna 1967. godine, da bi već iduće godine postao upravitelj župa Lički Osik, Lički Novi i Široka Kula. Uz to, već prema potrebi i okolnostima, skrbio je za župe Bilaj, Boričevac, Bunić, Gospić, Lovinac, Podlapac, Ribnik i Udbina. Trebalo je u svim tim župama obnavljati i uzdržavati crkve. U Ličkom Osiku obnovio je i crkvu sv. Josipa kojemu je posebno bio pobožan i odan te župni stan. Nažalost, u Domovinskom ratu sva ta muka uništena je, razrušena je i crkva i župni stan. Iz blizine je u gospićkoj bolnici, gdje se bio smjestio, promatrao tolike mladiće, tolike branitelje, ranjene i umiruće. I sam je bio narušenog zdravlja. Zbog toga ga pokojni nadbiskup mons. Anton Tamarut 5. prosinca 1994. godine premješta u Selce, manju župu na moru uz povoljnije klimatske prilike.

U mirovinu je otišao 24. lipnja 2009. godine. Najprije se smjestio u Svećenički dom u Zagrebu, bliže svom rodnom kraju, a kasnije 2011. godine dolazi u Svećenički dom u Rijeku. „Svaki dan u Svećeničkom domu nastojao je šetnjom kroz hodnik očuvati kondiciju i zdravlje, bojeći se da ne padne u krevet i bude na teret svojoj okolini. Nastojao je karitativno djelovati. Iako i sam bolestan, raspitivao se za potrebe ljudi i nastojao im pomagati“, rekao je na ispraćaju mons. Uravić.

Vlč. Alojzije Kukec rođen je 26. siječnja 1937. u župi Lukač. Zaređen je za svećenika tadašnje Senjsko-modruške biskupije 26. lipnja 1966. Veći dio svećeničke službe proveo je u Ličkom Osiku. Obnovio je crkvu i župni stan. Na prvoj crti bojišta u Ličkom Osiku od 1991. do 1994. osjetio je svu strahotu ratne agresije. Godine 1994. preuzeo je župu Selce gdje je dočekao mirovinu.

Rat i stradanja obilježili su život vlč. Kukeca što je i zapisao u svojim knjigama: “Ratni vihor u Gospiću i okolici” i “U obrani vjere: Spomenica sela Lukač i Granina”.

Pamtit ćemo pokojnog Alojza kao otvorenog i komunikativnog svećenika, izravnog i osebujnog izričaja, ali uvijek u dobroj vjeri, boreći se na svoj način za sve ono što je dobro, istinito i pravedno. Boljim i jasnijim uvidom u njegovu nutrinu moguće je u njemu prepoznati niz pozitivnih ljudskih, kršćanskih i svećeničkih osobina. Posebno se rado sjećamo njegovog veoma požrtvovnog pastoralnog rada u Lici, napose u vrijeme Domovinskog rata. Kao dobri pastir bio je trajno spreman za svekoliku pomoć, kako duhovnu, tako i onu materijalnu, i to baš svima koji su je trebali. Vjerujemo da će mu župljani Ličkog Osika i drugih ličkih župa kojima je upravljao, ali i župljani Selca, biti na tome uvijek zahvalni i da će ga se rado sjećati u svojim molitvama. (iz Službenog vjesnika Riječke nadbiskupije br. 1-2018.)

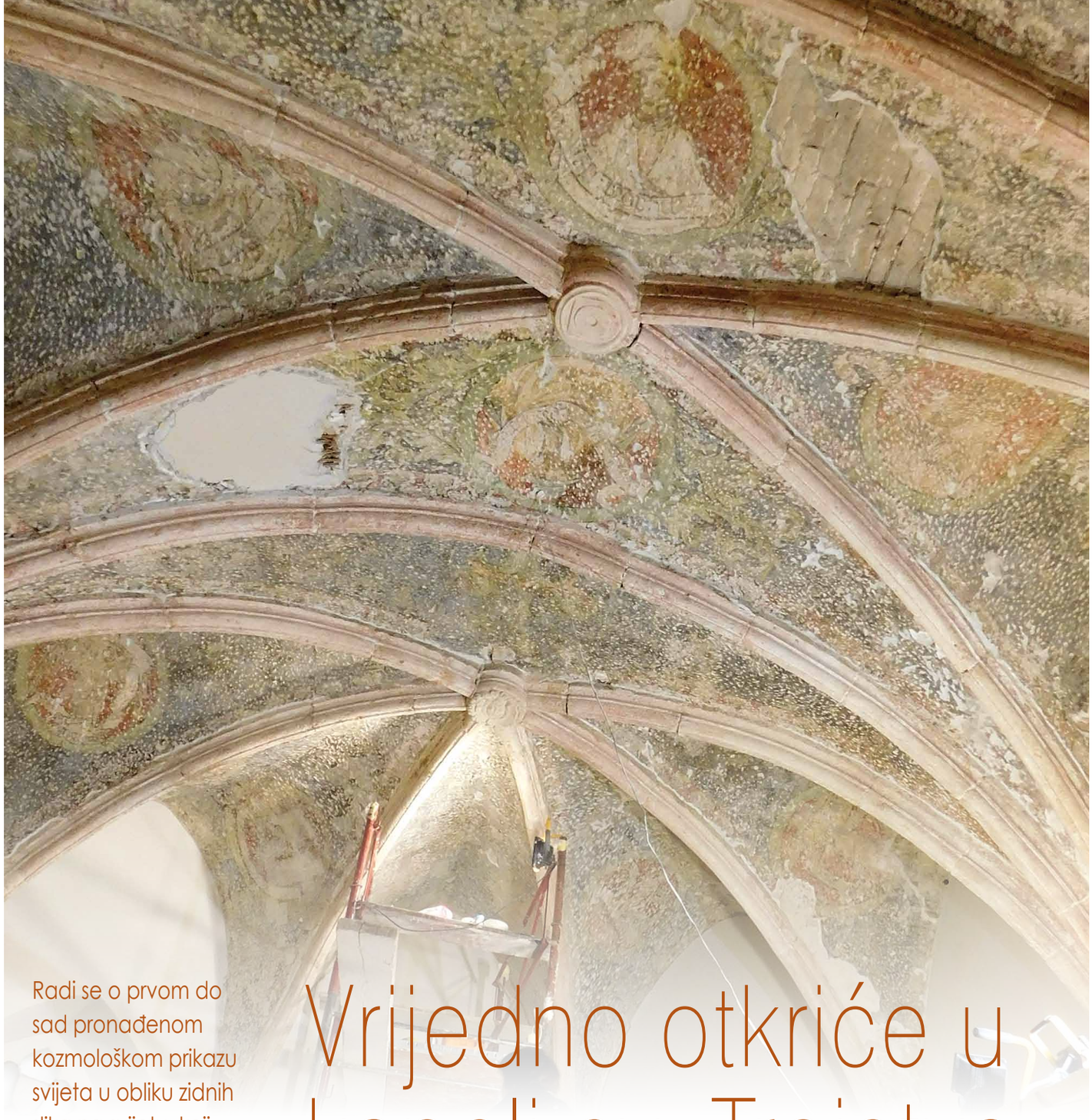

Vrijedno otkriće u kapeli sv. Trojstva

Radi se o prvom do sad pronađenom kozmološkom prikazu svijeta u obliku zidnih slika na svijetu, koji simbolično pokazuju četiri elementa - zrak, vodu, vatru i zemlju – kao četiri ljudska lika koja jašu vepra, zmaja, ribu i orla, a u rukama nose svitak s nazivom elementa na latinskom. Dosadašnja istraživanja pokazala su kako na svijetu postoje još samo tri takva prikaza elemenata u obličju jahača, no niti jedan nije u obliku fresaka.

Senzacionalno otkriće iznimno vrijednih gotičkih zidnih slika na svodu kapele sv. Trojstva u Dominikanskom samostanu sv. Jeronima u Rijeci krajem prošle godine predstavljeno je javnosti. Prema riječima višeg stručnog suradnika Konzervatorskog odjela u Rijeci dr. sc. Željka Bistrovića, važnost otkrića leži u nekoliko činjenica.

Prvo, slike su pronađene u cjelokupnom opsegu na svodu od 127 m2 i pripadaju izvornim strukturama kapele. Zidni oslici otkriveni su još 1954. godine prilikom radova na obnovi Dominikanskog samostana, no tada je njihov nastanak datiran u 16. stoljeće. Istražni radovi provedeni u kolovozu i listopadu 2016. godine pokazali kako se radi o ranijim radovima.

Također, kapela je mauzolej Martina Raunachera i njegove žene Margarete Lamberger i sagrađena je oko 1450. godine. „Martin i njegov brat Jakov pripadali su lokalnom kraškom i istarskom plemstvu te su obnašali važne uloge u komunalnom životu Rijeke u prvoj polovini 15. stoljeća, ali i na širem području Istre, Krasa i Kranjske. Slike su i zanimljive stilski jer pripadaju srednjoeuropskom kulturnom krugu, odnosno pripadaju salzburškom ili regensburškom slikarstvu za što što bi se trebala izvršiti dodatna istraživanja“, rekao je dr. Bistrović.

Istražne radove financirali su Ministarstvo kulture i Dominikanski samostan u Rijeci. Ugovorena vrijednost radova na 127 m2 svoda kapele iznosi 403 tisuće kuna, a izvedeni radovi premašili su početni iznos te se u Konzervatorskom odjelu nadaju kako će otkriće otvoriti mogućnosti za daljnje financiranje restauratorsko-konzervatorskih radova od strane i drugih institucija.

Helena Anušić